Doğan Kardeş

Ağustos 1960 ★ 125 Kuruş

SCANFAN

TİK-TAK AMCA

Yo, bu olmaz! Sana kendi yemeğimi verir miyim ben? Sana bugün bir yığın yem verdim.
Bir dakika yavrum.
?
Aman, devekuşu seni elma yerken görmesin. Vermeyince çok kızıyor.
?
Acaba çocuk ne yaptı? Gidip bakayım.
Beni göremiyor. Torbayı başına geçirip bağladım.

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu : 23 Nisan 1945

•

Sayı: 497 _ Ağustos 1960

Fiatı : 125 kuruş

•

Aylık çocuk dergisi ★ Sahibi : Kâzım Taşkent ★ Yazı işlerini fiilen idare eden : Şükrü Enis Regü ★ Yazı işleri bürosu : Galata, Kuledibi, İlk Belediye Caddesi, Küçük Hendek sokağı No. 27. Kat 1 ★ Mektup adresi : Posta Kutusu : 217 - Beyoğlu ★ Yazı işleri için telefon : 44 74 37 - 44 05 39 ★ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ★ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ★ Yayınevi telefonu : 27 34 54 ★ Abone şartları : 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ★ Yurt dışı iki misli ★ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ★ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ★ Basıldığı yer : Doğan Kardeş Yayınları A. Ş.

☆

Doğan Kardeş Dergisi
ve
kitapları
Yapı ve Kredi Bankasının kültür hizmetlerinden biridir.

30 Ağustos Zafer Bayramı

Türk tarihi zaferlerle doludur. Fakat bizim için bir tek Zafer Bayramı vardır: 30 Ağustos 1922, Başkumandanlık Meydan Savaşı zaferinin yıldönümlerinde kutladığımız bayram. Çünkü bu zafer, mânası ve Türk milletinin ruhu üzerindeki derin etkileri bakımından, ötekilerden çok farklıdır. Ötekiler daha ziyade İmparatorluğun gelişme ve genişleme yıllarında kazanılan büyük ve parlak askerlik başarılarıdır, onları daima iftiharla anarız; beriki ise Türk milletinin dört yıl süren bir harpten mağlûp ve perişan çıktıktan sonra, en güç şartlar içinde yeniden girmek zorunda kaldığı bir ölüm - kalım savaşının mutlu sonucu olan büyük zaferdir. Türk milleti için yeni bir kudret kaynağı olmuştur. Çünkü Türk milleti, en zayıf zamanında, düşman istilâsına uğrayan yurdunu, büyük Atatürkün kumandası altında döğüşerek o zaferle kurtarmış, hürriyet ve istiklâlini o zaferle korumuştur.

Bugünkü hür ve aydın Türkiye, kuruluşunun ilk hızını 30 Ağustos'ta kazanılan büyük zaferden almıştır.

Zafer Bayramımız, başta kahraman ordumuz olmak üzere hepimize kutlu olsun.

TATİL YARIŞMALARIMIZA HAZIRLANIYOR MUSUNUZ ?

Tatil yarışmalarımıza kardeşlerimiz büyük bir ilgi gösterdiler. Postadan hergün bir çok şiir, hikâye, resim ve karikatür çıkıyor.

Biliyorsunuz tatil yarışmalarımız «Şiir», «Hikâye» «Resim» ve «Karikatür» olmak üzere dört tanedir. Okuyucularımız bu yarışmalardan dilediğine katılabilirler.

Yarışmaya gönderilecek şiir ve hikâyelerin kâğıdın yalnız bir tarafına, okunaklı olarak yazılması gerektir. Resimler yağlı veya sulu boya ile yapılacaktır. Karikatürler ise muhakkak çini mürekkebi ile çizilmelidir.

Her seride en çok beğenilen beşer esere güzel birer hediye verilecektir. Eserler Eylül sonuna kadar (P. K. 217 - Beyoğlu) adresine gönderilmelidir.

Vakit geçirmeden siz de yarışmalarımıza katılın!...

BÜYÜK TAARRUZ

TAARRUZ günü yaklaşınca hiç kimseye, bilhassa yabancılara sezdirmeden Ankara'dan çıkmağa karar verdi. Hattâ gazeteler kendisinin Çankaya'da yabancılara çay ziyafeti verdiğini ilân edeceklerdi. Son geceyi Keçiören'de birkaç arkadaşı arasında geçirdi. O gece, büyük Kahraman, sanki zafer şerefine içti, geç vakit kendisini uğurlıyan arkadaşlarına :

— Taarruz haberini duyunca bilesiniz ki, on beş gün sonra İzmir'deyiz, dedi.

Arkadaşları dönerken :

— Fazlaca içkili idi galiba! dediler.

On beş günde Izmir! Ya Afyon istihkâmları, ya koskoca Yunan ordusu ve onlara yardım edeceklerine şüphe olmıyan büyük devletler?

Trene binmedi, otomobille tuz çölünü aşarak Konya'ya gitti. Ve hemen orada bulunduğunun haber alınmaması için Konya Telgrafhanesini kontrol altına aldı. 20 Ağustosta Garp cephesi karargâhında, Akşehir'de idi. 24 Ağustos sabahı taarruz edilmesi için emir verdi.

26 Ağustos sabahı muharebeyi idare edeceği Kocatepe'nin Güney - batısındaki çadırlı ordugâha geldi. Cephe haber alma işleri ile uğraşan kurmaylara :

— Düşmanın kuvvetlerimizi çekip topladığımızı sezdiğine dair bir şey duydunuz mu? diye sordu.

— Hayır, dediler.

Sevinerek :

— Işleri bitmiştir onların! dedi.

Türk yumruğu hazırlanmıştı.

Taarruz sabahı Atanın yanında bulunanlardan biri şöyle anlatmaktadır : «26 Ağustos sabahı. Tanyeri henüz ağarmamış. Onümüzsıra giden neferler ellerindeki fenerlerle bize yolu göstermekte. Indiğimiz vâdi ile çıkacağımız tepe arasında yol olmadığı için atlara bindik. Ağır ağır gidiyoruz. Mustafa Kemal pek düşünceli. Yanındakilerle konuştuğu yok. Kocatepe'ye geldiğimizde ortalık hâlâ karanlıktı. Mustafa Kemal, Genelkurmay Başkanı ve Cephe Komutanı başbaşa vermişler, gözleri ile ufukları delmeğe çalışmaktadırlar. Ondan sonra doğu tarafında hafif bir kızıllık belirdi. Gün doğuyordu. Yeni Türkiye'nin güneşi idi bu!»

Sabah saat 5,30-da bütün toplar düşman istihkâmlarına ateş açtılar. Yunanlılar Türk topraklarının bu ateş kızıllığı içinde uyandılar.

Kıtalar vazifelerini tam sırasında yapmak için ölüm yarışına çıkmışlardı. Içlerinden birinin komutanı tam dediği dakikada tümenini hücuma kaldıramadığı için intihar etti. Şerefli bir askerdi. Olümünden biraz sonra o tümen de hücuma kalkmıştı. 26 ve 27 Ağustos günlerinde düşmanın Afyon Karahisar güneyinde elli ve doğusunda yirmi otuz kilometre uzayan istihkâmlı cephelerini düşürdük. Mustafa Kemal yenilen düşman kuvvetlerini biraz daha ileride çevirdi. 30 Ağustosta yok etme meydan muharebesini kazanarak düşmanın ana kuvvetlerini yoketti veya esir etti. Düşman Başkomutanı esirler arasında idi. Mustafa Kemal orduya taarruz için verdiği emirde :

— Askerler ilk hedefiniz Akdenizdir, ileri! demişti.

31 Ağustos sabahı ordu artık İzmir'e yürüyordu

Falih Rıfkı ATAY

Bu yazı Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkan (Babanız Atatürk) adlı kitaptan alınmıştır.

Kahraman Ordumuz bir geçit töreninde

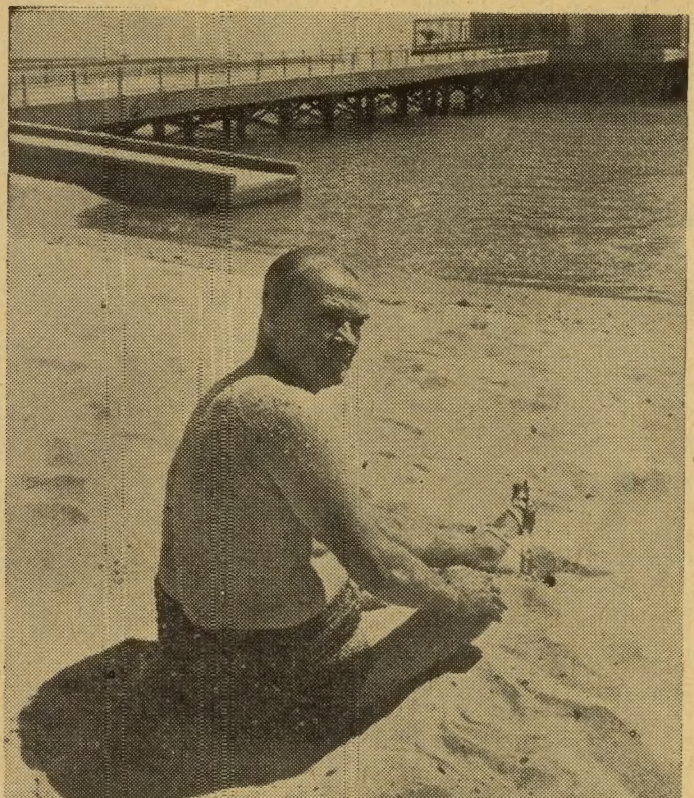

Zaferin Hikâyesi

Ankara'da güneş bir başka türlü doğar
Göklere asılı mor kayalar ardından...
Damar damar yayıldı buradan vatan aşkı
Köy, kent sınırlarına,
Akın başladı!...

Düştü Bozkurt öne bir gece yarısı,
Bir ordu ki ne giyeceği var ne ayakkabısı
Yarı aç yarı tok koşuyor
Bentler boşalmışcasına
Kurtlar ulurcasına
Aslan kükrercesine
Türk harbe gidercesine!
Ne Çin seddi, Ne Afyon seddi
Dayanmaz bu hıza karşı...
Mustafa Kemal'im doğan güneşe karşı!

Burada Mustafa Kemal'in
Sırtında pelerin, başında kalpak vardır,
İçinde vatan, vatan, vatan vardır...
Sular vatan toprağını bir bahçıvan gibi
düşman kaniyle...

Filiz verir burcu burcu cennet gülleri
Ordu daha İzmir'e varmadan!
Gökler devrim ışıklariyle dolar.
İzmir bir donanma olur,
Dualar, dualar, dualar okunur.
Ve zafer İzmir'de biter...

Muallâ UZMAY

Bu şiir Doğan Kardeş Yayınları arasında çıkan (Benim Atatürk'üm) adlı kitaptan alınmıştır. Bu güzel kitabı bütün okuyucularımıza salık veririz.

Devlet ve Hükümet Başkanı

ORGENERAL

Cemal Gürsel

MİLLÎ Birlik Komitesi ile birlikte yurdumuzun idaresini ele almış olan Sayın Cemal Gürsel aynı zamanda Türk Silâhlı Kuvvetlerinin, yani ordunun, donanmanın ve hava kuvvetlerinin de Başkumandanıdır.

Orgeneral Gürsel, 1895 yılında Erzurumda doğmuştur. Annesi, babası ve onların ecdadı da Erzurumludur. Ortadan yukarı boylu, sağlam yapılı ve kuvvetlidir. Küçük Cemal ilkokulu bitirdikten sonra Erzincan Askerî okuluna girmiş, Maltepe ve Kulelide lise öğrenimini yapmıştır. Oradan Harp Okuluna geçmiş ve 19 yaşında subay olarak ordu hizmetine girmiştir. O sıralarda Birinci Cihan Harbi başlamış ve çok geçmeden Türkiye de harbe girmiş bulunuyordu. Genç subay Cemal hemen Çanakkaleye gönderildi ve böylece ilk askerlik hizmetini harbin en korkunç sahnelerinden biri olan Çanakkalede yaptı, ilk askerlik ve subaylık tecrübesinden orada ateşler arasında geçti.

Fakat genç subay Cemal bu halden memnundu. Çünkü üç yıl kadar önce annesinin babasına, kalbine hançer saplar gibi, söylediği korkunç söz o zamandan beri ruhunu burgulayıp duruyordu. Cemalin babası da subaydı. Samsunda küçük bir evde oturuyorlardı. Bir yıl evvel başlamış olan Balkan Harbinde pek ağır hezimete uğramıştık. Ordularımız perişan olmuştu. Edirnenin batısında bütün Rumeli vilâyetlerini o zaman kaybettik. Cemalin babası da harbe gitmişti, savaşmıştı, fakat ordu perişan olunca tek başına ne yapabilirdi?

Cemalin annesi sevimli, iyi yürekli fakat sert mizaclı bir ev hanımı idi. Onda da bütün Anadolu kadınları gibi dışından gösterişsiz için için derin bir vatan sevgisi vardı. Harb bitmiş, Cemalin babası da Ünye'ye dönmüştür. İskelede kendisini karşılayanlar sadece çocuklarıdır. Hep beraber eve dönerler. Fakat anne kapıda kocasını karşılamaz. Harpten dönen subay, karısını ancak mutfakta yemek pişirirken görür ve dayanamıyarak şöyle seslenir: «Kocan harbten geliyor, sen yüzüne bile bakmıyorsun!»

İşte aldığı cevap:

«Hangi yüzle geldin? Memleketin namusuna leke kondurdunuz. Utanmadan bir de karşılanmak mı istiyorsunuz?»

Annesinin o andaki hali ve bu sözü, genç Cemalin yüreğine öyle derin işlemiştir ki, bütün hayatı için ona bir düstur olmuştur: Her şeyin üstünde vatan sevgisi ve askerlik şerefi.

Devlet Başkanımız Çanakkaleden sonra Filistinde de harbetti. Esir düştü. Yurda dönünce Anadoluya geçti, İstiklâl Harbinde genç subaylar arasında o da savaştı.

Genç subay Cemal Gürsel iyi okudu, iyi yetişti ve kurmay subayı oldu. İstiklâl yıllarında Anadoluda orduda, halk arasında Milli Mücadele havası içinde olgunlaştı. Ciddiliği, ağır başlılığı, muhakemesinin kuvveti, azim ve iradesi, geniş mesleki bilgisi ile kendisini ordudaki bütün arkadaşlarına tanıttı. Hakkı ile yükseldi ve ordumuzun en yüksek kumanda mevkilerine çıktı. Son derece vazifeye bağlıdır. Ciddi ve ağırbaşlı olduğu kadar tatlı ve sevimli insandır. Orgeneralin hususi hayatı da pek sadedir: Eşi ile İzmirde bahçeli küçük bir evde oturur, boş zamanlarını okumak ve bahçede çiçeklerle meşgul olmakla geçirir. Bir oğlu vardır, yetişmiştir, ticaretle meşguldür. Başka çocuğu yoktur. Onu erlerinden generallerine kadar bütün ordu bilir, sayar ve sever.

Kısa zamanda bütün millet de kendisini tanıdı ve sevdi. İşte Devlet Başkanımız böyle bir adamdır.

A. B.

Ghana Cumhuriyeti

BATI Afrikada Gine körzinin kuzeyinde yer alan Ghana ülkesinde 1 Temmuzda Cumhuriyet ilân edilmiştir. Ghana vaktiyle Büyük Britanya İmparatorluğunun kolonisi idi ve «Altın Sahili» adını taşıyordu. Bugün bir Cumhuriyet olmakla beraber siyasi bakımdan yine Büyük Britanya İmparatorluğuna bağlı kalmıştır. Ghana'nın nüfusu 5.000.000 dur. Başkenti 145.000 nüfuslu Accra şehrinde bir çok kolej ve yüksek okul vardır.

Halk tarımla uğraşır. En önemli ürün kakaodur. Köylüler bundan başka mısır, yer fıstığı, tütün, pirinç ve bizim bilmediğimiz daha birçok şeyler yetiştirirler. Sığır, koyun, keçi ve domuz beslerler. Ormanlarından çıkarılan iyi cins kereste memleket dışına ihraç edilir. Toprak altı zenginlikleri de vardır. Altın, manganez, elmas çıkarılmaktadır. Son zamanlarda sahillerde yaşıyan halkın kullandığı balık tutma metotları da geliştirilmektedir.

Tarihte bu topraklarla ilgilenen ilk Avrupalı millet Portekizliler olmuştur. 1482 de ticaret yapmak için Altın Sahilindeki bazı mevkileri ellerine almışlardır. Altın ve esir ticareti daha sonra Hollândalı tüccarları da buraya çekmiştir. Hollândalılar 17 nci yüzyılda Portekizlileri buradan çıkardılar. Ama aynı üstünlüğü İngilizlere karşı devam ettiremediler. 1821 de Altın Sahilindeki İngiliz ticaret bölgeleri Büyük Britanya hükümetine bağlandı. Elli yıl sonra yapılan bir antlaşma ile Holândalılar buradan tamamiyle çekildiler. 1874 de kurulan Altın Sahili kolonisi 1957 yılında bağımsızlığını kazandı ve Ghana adını aldı. Ghana vaktiyle bu ülkeye Avrupalılar gelmeden önce kurulmuş bir yerli Krallığının adı idi.

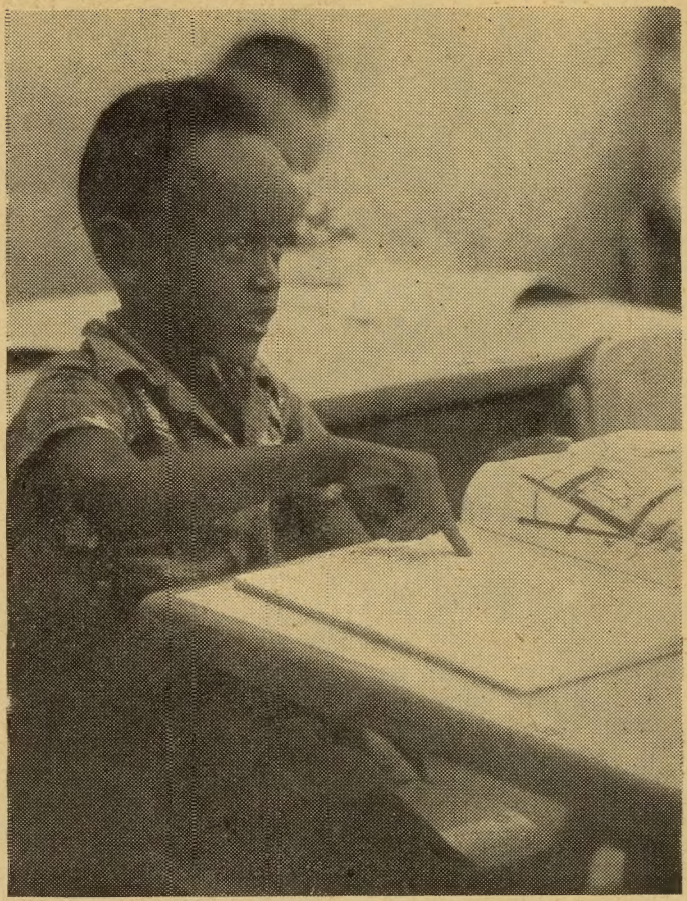

Ghana'lı bir öğrenci

1 Temmuz 1960 da Ghanada Cumhuriyet ilân edilince Cumhurbaşkanı olan Kwame Nkrumah aynı zamanda başvekillik yapmakta, ordunun ve memleketin iç işlerinin idaresini elinde bulundurmaktadır. 5 yılda bir seçilecek Ghana Cumhurbaşkanlarının diğer birçok devletlerin Cumhurbaşkanlarından daha geniş yetkileri vardır. İngilterede olduğu gibi parlâmentoya dayanan bir demokratik idare Ghana'nın bugünkü şartlarına pek uymamaktadır. Anayasa Ghana'nın Afrika milletleri ve Afrika devletleri arasında bir birlik kurma gayesini gözönüne alarak hazırlanmıştır. Bugün Ghana toprakları dışında yaşıyan, ama Ghanalılarla aynı ırktan gelen, aynı tarihi yaşamış insanlar istedikleri zaman Ghana'ya bağlanacaklardır. Nkrumah, on yıl içinde bağımsızlığını kazanacak diğer Afrika devletleri ile kuvvetli bir birlik kurmak istemektedir. Bu şekilde dışardan gelebilecek her hangi bir tehlikeye karşı haklarını daha iyi koruyabileceklerdir.

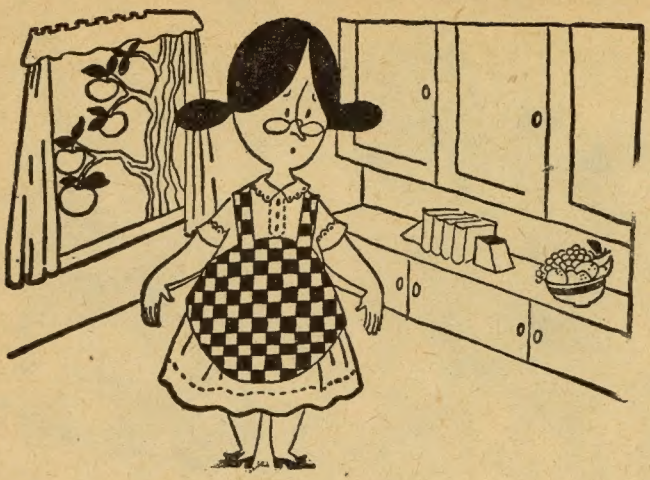

Zeynep Teyze Ev Arıyor

ZEYNEP teyze yıllardan beri aynı evde oturuyordu, ama artık orada oturmaktan bıkmıştı. Ev epeyce eskimişti. Zeynep teyzeye çok büyük geliyordu. İçinde bir sürü dolap vardı. Bunların hepsini temizlemek çok uzun sürüyordu. Bahçesi de çok büyüktü. Temiz tutmak, çiçekleri sulamak kadıncağızı çok uğraştırıyordu. Bahçede büyük bir elma ağacı, odalardan birini loşlaştırıyordu. Zeynep teyze bir gün:

— Ben bu evden taşınsam, diye düşündü. İnşallah istediğim gibi bir ev bulurum.

Hemen bir simsara gidip evini satmak istediğini, onun yerine başka bir ev alacağını söyledi. Adam evini satmadan önce diğer satılık evleri ona birer birer göstermeye başladı. Bu evlerden birine gelince:

— Nasıl, beğendiniz mi, diye sordu.

— Güzel bir eve benziyor, ama çok küçük. Bu eve sığabileceğimi hiç sanmıyorum. Daha büyük bir ev yok mu?

— Tabii var. Gelin göstereyim.

Bundan sonra başka bir evin önünde durdular. Adam:

— Bu nasıl, diye sordu.

— Fena değil. Epeyce büyük, ama bunun da dolabı yok. Tabağımı çanağımı nereye koyayım. İçinde birkaç dolabı olan başka bir ev yok mu?

— Var. Gelin gidelim.

Birkaç sokak geçerek çok güzel bir evin önünde durdular. Evin üç odası ve birkaç tane dolabı vardı. Zeynep teyze bunu beğenmişti. Ama aksiliğe bakın ki odaların içinde dolaşırken birden ayağı kaydı. Az kalsın yere yuvarlanacaktı. Döşemeler muşamba kaplıydı, daha yeni cilâlanmıştı.

— Ev çok güzel, ama ben bu kadar cilâlı muşambaların üstünde yürüyemem, diye düşündü.

O evden çıkıp başka bir eve gittiler. Zeynep teyze onu görünce başını üzüntüyle iki yana sallayarak:

— Bu ev de olmayacak, dedi. Ufacık bir bahçesi bile yok. Oysa ki ben evimde her zaman çiçek bulunsun isterim.

Ondan sonraki eve gelince kadıncağız:

— Bu ev yeter derecede büyük, dedi. Tabaklarımı şu dolaplara yerleştiririm. Çok yeni değil. Döşemeler kaymıyor. Kapının yanına birkaç çiçek dikebilirim. Gel gelelim, bu ev de çok sıcak olacağa benzer. Etrafta gölge yapacak hiçbir şey yok.

Yorgunluk ve üzüntüden ağlayacak gibi olmuştu. Simsara:

— Bana gösterecek başka eviniz yok mu, diye sordu.

— Son bir ev daha kaldı. Epeyce büyük. Dolapları çok. Yeni değil. Döşemeleri kaymıyor. Büyük bir bahçesi var.

Kadın sevinçle:

— O ev hoşuma gidecek galiba, dedi. Aman ne olur, hemen gidip görelim.

Bu eve giderken geçtikleri yolları Zeynep Teyze çok iyi biliyordu. En sonunda Zeynep teyzenin eski evinin önünde durdular. Kadın önce biraz hayret etmişti, ama sonradan neşesi yerine geldi. Adam:

— Şimdilik elimde bulunan son ev bu, dedi.

Kadın gülerek:

— Ben eski evimi tekrar alıyorum, dedi. Meğerse ne kadar güzelmiş de haberim yokmuş. Bir daha bu evden çıkmıyacağım.

Hemen evine girip kendisine yemek hazırlamaya başladı. Bu arada neşe içinde bildiği bütün şarkıları söylüyordu.

S. Ö.

BU SATIRLARI ANNE ve BABANIZA OKUTUN

En güzel, en mânalı sınıf geçme hediyesi Doğan Sigorta'nın Tahsil ve Çeyiz Sigortalarıdır.

Doğan Sigorta, çocuklarını seven, onların istikbalini düşünen anne - babaların emirlerini bekler.

Sihirli Sardunya

EMİNE teyze eski püskü bir evde oturuyordu. Duvarların sıvaları dökülmüş, perdeler lime lime yırtılmıştı. Eşyalar da kırık dökük tü. Emine teyze evin bu halini gördükçe çok üzülüyordu. Fakat evi güzelleştirmek, ortalığı düzene sokmak için ne yapacağını bilmiyordu.

Bir gün yakın bir dostu evine misafir gelmişti. Uzun zamandan beri Emine teyzeye evi tamir etmesini, kendisine birkaç yeni eşya almasını söyleyip duruyordu, ama Emine teyze pek aldırmıyordu. Arkadaşı onu çok severdi. Ne yapıp yapacak, teyzeye evini tamir ettirecekti. O gün gelirken yanında bir sardunya çiçeği getirmişti. Bunu Emine teyzeye vererek:

— Bu çiçeği masanın üstüne koy, dedi. Bu sardunya sihirlidir. Bak göreceksin, evini nasıl değiştirecek.

— Hah, hah! Sihirli sardunya mı?

Emine teyze bir çiçeğin sihirli olabileceğine inanmıyordu, ama misafirini gücendirmemek için bir vazoya su doldurup çiçeği masanın üstüne koydu.

Sardunya evin içine birden bire bambaşka bir hava vermişti. Kırık dökük eşyaların ortasında olduğundan daha parlak ve canlı duruyordu. Emine teyze çiçeğe bakarak kendi kendine :

— Sardunya çok güzel, onun yanında masanın eskiliği meydana çıktı. Masayı boyarsam çiçeğe uyar, diye söylendi.

Hemen çarşıya çıkıp bir kutu yeşil yağlı boya ile bir fırça aldı. Üstüne eski bir elbise giyerek masayı boyadı. Pembe sardunya yeşil masanın üstüne konunca gözüne eskisinden daha güzel görünmüştü. Kendi kendine:

— Masayı boyadığıma çok iyi ettim, dedi. Şimdi de sandalyaların rengi sönük kaldı. Onları da boyamalı!

Odanın ortasındaki masa ile sandalyalar sanki yeni alınmış gibi olmuştu. Bunlar sıvaları dökülmüş duvarlara hiç uymuyordu. Emine teyze işe başlamıştı bir kere. Duvarları da boyamazsa içi rahat etmiyecekti. Duvarlarla tavanı badana yaparken epeyce yoruldu, ama işleri yine de bitmemişti. Pencerelerdeki eski perdeleri çıkardı. Onların yerine yeni çiçekli perdeler aldı. Ortalığı da güzelce bir temizledi. Her yer pırıl pırıl olmuştu. Ondan sonra çatal, kaşık ve bıçaklarını ovup parlattı. Özene bezene güzel yemekler pişirdi. Üstüne temiz bir elbise giyip sofrayı kurdu.

Akşam kocası eve gelince hayretler içinde kaldı. Ev tanınmıyacak derecede güzelleşmişti. Her gün sabahtan akşama kadar tembel tembel oturmaya alışık olan karısı da öyle değişmişti ki... Adam bu değişikliğin sebebini bir türlü anlıyamıyor, hayran hayran etrafına bakıyordu.

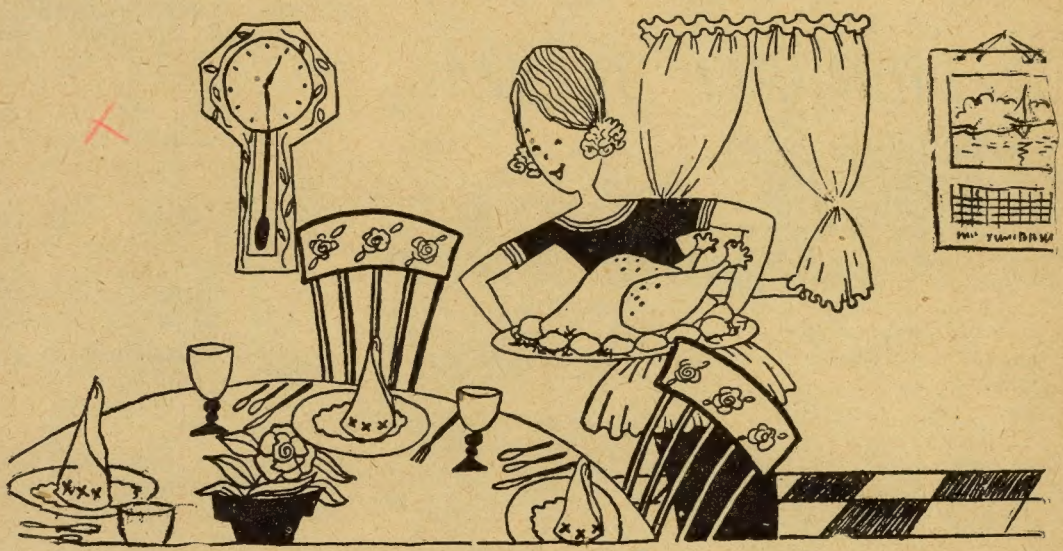

— Sanki bugün evimize bir peri girmiş de onu bu hale sokmuş, diye söylendi.

Emine teyze masanın ortasında pembe sardunyayı göstererek gülümsedi :

— Evimize bir peri girmedi ama, sihirli bir çiçek girdi, dedi. Her şeyi işte bu sihirli sardunyaya borçluyuz.

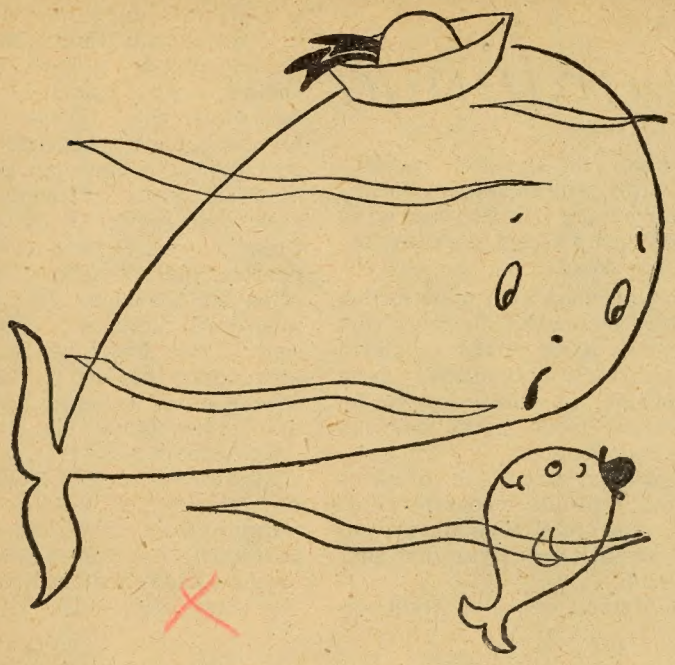

MERAKLI BALİNA

BİR gün balinaya annesi:
— Sakın kanal havuzlarının yanına gitme, diyordu.

Aslında diğer balıklardan çok büyük olan küçük balina o zamana kadar böyle bir şey duymamıştı. Merakla:

— Kanal havuzları da nasıl şeymiş, diye sordu.

— Buralarda okyanus suyu ile kanalı ayıran kapılar vardır. Ondan sonra bu havuzlar gelir.

— Peki kanal ne demek?

— Kanal tıpkı nehre benzer.

— Nehir mi? O nasıl bir yer?

Annesi bu sorusuna cevap vermedi. Biraz işi olduğu için yanından uzaklaşmıştı. Küçük balina yalnız kalınca annesinden duyduğu şeyleri düşünmeye koyuldu. Onları çok merak ediyordu. Gidip uzaktan bakmaya karar verdi. Ara sıra başını sudan çıkarıp kanal havuzlarına bakıyordu. Ondan sonra her gün tek başına kalınca o tarafa doğru yüzmeyi âdet edindi. Gün geçtikçe havuzlara biraz daha yaklaşıyordu.

Bir gün başını sudan çıkarınca arka arkaya sıralanmış gemiler gördü. Bunlar havuzların açılmasını bekliyorlardı. Kanala gireceklerdi. Küçük balina da aralarına karıştı.

Gemilerle beraber kanalda ilerlerken ara sıra başını çıkarıp etrafına bakıyordu. Karayı hiç bu kadar yakından görmemişti. Kanalın yanında acayip acayip hayvanlar kendisine bakıyordu. Bunlar aslında insandı, ama balina daha önce insan görmemişti. Onların durmadan kendisine bakmasından öyle utandı ki hemen suyun dibine daldı. Başını yeniden çıkardığı zaman kanalın kenarından gelen dumanlar gözlerini yaktı. Acayip sesler duyuyordu. İçinde bir korku belirdi. Derinlerdeki serin sulara daldı. Bir taraftan da suyun yüzünde ne olup bittiğini merak ediyordu. Tam başını çıkaracağı sırada kocaman, gürültülü bir kuş suyun üstüne kondu. Bu aslında bir deniz uçağı idi. Balina kendisini yemesin, bir zarar vermesin diye çabucak suya daldı. O sırada yüzünden iyi kalbli bir hayvan olduğu anlaşılan bir balıkla karşı karşıya geldi.

— Yolunu mu kaybettin küçük balina?

— Evet.

— Ağlama. Ben seni evine götürürüm.

— Ah, ne kadar iyi olur!

Balina bu iyi kalbli balığın arkasından yüzmeye başladı. Bir zaman sonra balık:

— İşte havuza geldik, dedi. Şurayı açtıkları zaman dışarı çıkarız.

Balinanın suyun içinde beklemekten canı sıkılınca suyun yüzüne çıktı. Havuzun yanındaki adamlar onu görünce:

— Bu balina buraya niçin girmiş acaba, diye söylendiler. Galiba dışarı çıkmak istiyor. Havuzu açalım da gitsin.

Balina okyanusa çıkınca kolaylıkla annesini buldu. Annesi heyecanla:

— Nerelerdeydin, diye sordu.

Annesini üzmemek için kanala girdiğini söylemedi.

— Biraz dolaşmaya çıkmıştım, dedi.

Annesine kavuşmak onu çok sevindirmişti. Hem de artık hiçbir şeyden korkmuyordu. Çok geçmeden yanına yaramaz bir balina yavrusu yaklaştı.

— Gel beraber yüzelim, dedi. Ben gidecek iyi bir yer keşfettim.

— Nerede?

Balina arkadaşının cevap vermesini beklemeden onunla gitmekten vazgeçti. Bir daha annesinden ayrılmak istemiyordu.

— Teşekkür ederim, ben burada çok iyi vakit geçiriyorum, dedi.

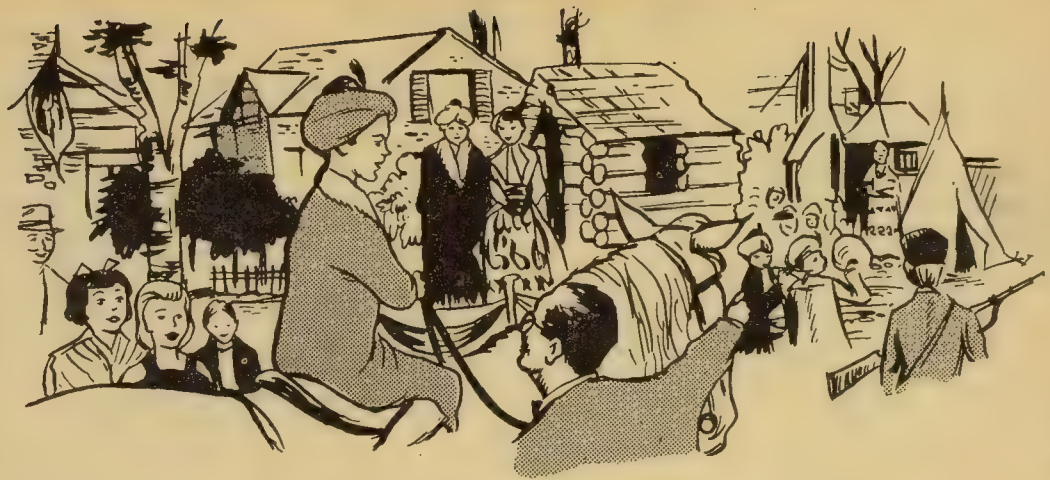

Fatihin Atı

SABAHLEYİN hep beraber kahvaltı ediyorlardı. Babaları dedi ki:

— Çocuklar sizde bir şey var. Günlerden beri aranızda fısıldaşıp duruyorsunuz. İkide bir at sözü geçiyor. Şu işi biz de anlıyalım.

Çayından bir yudum içerek çocuklara baktı. Ailenin en küçüğü olan Yılmaz'ın heyecanından sesi çıkmıyordu. Babasına neler söyliyeceğini kaç defa düşünüp, kafasında uygun sözler hazırlamıştı, ama şimdi aklına bir şey gelmiyordu. Ağabeyi Yalçın, imdadına yetişti.

— Yılmaz, sütçünün beyaz atını kiralamak istiyor. 30 Ağustosta yapılacak geçit töreninde Fatih Sultan Mehmet olacak. Tabii atsız geçemez.

Yılmaz'ın kıyafetini sınıf öğretmeni ile annesi beraber hazırlıyorlardı. O yıl şehirde Zafer bayramının kutlanmasında onların okulu bir yenilik yapacaktı. İstiyen öğrenciler Türk tarihindeki bazı meşhur adamlar gibi giyinerek bir kafile halinde geçeceklerdi. Yılmaz:

— Sütçü, atın bir günlüğüne 10 lira istiyor, dedi. At bütün gün bende kalabilirmiş. Bu parayı kendi harçlığımdan veririm.

Babası biraz düşünceli görünüyordu.

— Sen ata binmesini biliyor musun, diye sordu.

— Evet, birkaç kere binmiştim.

Anneleri de çocukların tarafını tutuyor, Yılmaz'ın ata binmesine izin veriyordu. Babaları bunu duyunca onu kırmak istemedi. Yalnız:

— Ata binerken çok dikkatli ol, diye tenbih etti.

Ağabeyisi Yılmaz'la yalnız kaldığı zaman:

— Sen sahiden ata binmesini biliyor musun, diye sordu. Yoksa babam izin versin diye mi öyle söyledin?

— Geçen gün o ata bindim. Bir kere bile düşmedim. Çok güzel bir at.

Yalçın gülümsiyerek:

— Haydi gidip şu çok güzel atı görelim, dedi.

Sütçü, şehrin dışında bir yerde oturuyordu. Atıyla her gün evlere süt dağıtırdı. Çocuklar atın sahibini de yanlarına alarak hayvana yaklaştılar. Yalçın:

— Bu pek uslu bir ata benzemiyor, dedi.

Adam:

— Siz onun görünüşüne bakmayın, dedi. Çok uysal bir hayvandır. Geçeceğiniz yolu da çok iyi bilir. Oradaki evlere eskiden beri süt götürürüz. Haydi, istersen bin. Bak, ne kadar rahat gideceksin.

Çocuğu kucaklıyarak atın üstüne çıkardı. Yılmaz «deh» diye bağırdı. At bir adım atıp durdu. Çocuk ağabeyisine bakarak:

— Ben sana demedim mi, dedi. Çok uslu bir at.

Yalçın.

— Haydi onu eve götürüp annemle babama gösterelim, dedi.

Eve geldikleri zaman kızkardeşleri Güler:

— Hani atın beyaz olduğunu söylemiştiniz, dedi. Bu at beyaz değil ki...

Yılmaz gururla kardeşine bakarak:

— Sen atlardan hiç anlamıyormuşsun, dedi. Biz bu atı temizliyelim, bak o zaman nasıl bembeyaz olacak.

Gerçekten at uzun zamandan beri temizlenip tımar edilmemişti. Çocuklar bu işlerle epeyce uğraştılar.

Ertesi sabah Yılmaz erkenden atı alarak okula gitti. Kıyafeti o kadar güzel olmuştu ki, atın üstünde dimdik otururken arkadaşları kendisine hayranlıkla bakıyordu. Okul müdürü:

TABİAT DÜZENİ

YERYÜZÜNDE yaşayan canlı varlıkların sayısını ve kaç çeşit olduklarını kimse bilmiyor. Bunlar birbirlerinden çok farklıdır. Karınca nasıl ata benzemezse, bir yosun, bir küf de kocaman bir çam ağacına benzemez. Öyleyse canlı olmayan şeylerde bulunmayıp yalnız canlılarda görülen özellik nedir? Canlı olmaları ve hayatlarını devam ettirebilmek için tabiattaki cansız maddelerle diğer canlı varlıklara muhtaç bulunmalarıdır. Her canlı varlık tabiattan aldıklarının karşılığında mutlaka ona bazı şeyler verir.

Bütün yeşil bitkiler topraktaki minerallerle beslenir. Bu minerallerin çoğu toprağa çürümüş bitkilerle ölmüş hayvanların kalıntılarından karışmıştır.

Birçok kuşlar ağaçlarda barınırlar. Buna karşılık ağaçlara zarar veren böcekleri avlayıp yerler. Tabiatın neresine bakarsak bakalım daima düzenli bir çalışma, canlı varlıklar arasında dayanışma ve iyi plânlanmış bir iş bölümü görürüz. Canlılar, tabiidir ki, bilerek, düşünerek böyle hareket etmezler. Bu hâl onların yaradılışları, tabiatları icabıdır.

Canlı varlıkların pek çoğunun hayatı yeşil bitkilere dayanır. Bugün medeniyet çok ilerlediği halde, insan doğrudan doğruya ,tabiattaki canlı olmayan ham maddelerden, yani toprak, su ve havadan kendine yiyecek yapıp beslenemiyor. Halbuki yeşil bitkiler bunlardan hem kendi yiyeceklerini yaparlar, hem de kendileri ot yiyen hayvanlara yem olurlar. Et yiyiciler ise ot yiyenlerin etiyle beslenir. Demek ki onlar da, dolayısı ile, bir bakıma yeşil bitkilere muhtaç bulunuyorlar.

Yeşil bir bitkinin iç yapısını son derece düzenli, sistemli bir fabrikaya benzetebiliriz. Bu fabrikanın ham maddesi güneş ışığı, hava, su, topraktaki minerallerdir. Havadan karbon dioksit gazı alır. Yapraklarındaki «klorofil» adı verilen yeşil maddenin yardımıyla güneş ışığındaki enerjiyi kullanarak karbon dioksidi ile sudan nişasta yapar; bu onun kendi besinidir. Bitkiler, bundan başka, topraktan aldıkları mineralleri de

— Bizim okulun geçidinde tek atlı sensin, dedi. En önden sen git.

Alay okul bahçesinden yola çıkarken Yılmaz atının kulağına şunları fısıldadı.

— Göreyim seni. Herkes Fatih'in atını çok beğenmeli.

Yolun başında at hevesle yürüyordu. Ana caddeye gelince olanlar oldu! Orada sahibiyle beraber her sabah süt dağıtmaya alışıktı. İlk evin önünde durup süt verirken olduğu gibi yine bekledi. Çocuğun atı yürütmek için sarfettiği bütün gayretler boşa gitti. Hayvanı yerinden kıpırdatamıyordu. Arkasındaki bütün alay da onunla beraber durmak zorunda kalmıştı. Biraz sonra kendi kendine yürümeye başladı. Alay da harekete geçti.

Birkaç ev geçtikten sonra at başka bir evin önünde durdu. Alaya katılanlarla yoldaki seyirciler atın dizginlerine asıldılar, arkasından ittiler ve atı yola getirmek için çocuğa türlü türlü gülünç öğütler verdiler. Ama hayvan alıştığı şekilde gitme zamanı gelinceye kadar bir adım bile atmıyordu.

Okul müdürünün sabrı tükenmişti. Diğer öğrencilere evin arka tarafındaki sokaktan dolaşıp yola devam etmelerini söyledi. Alay ilerlerken Yılmaz'ın sıkıntısından yanakları alev alev yanıyor, arkadaşlarının alaylı bakışlarını görür gibi oluyordu. Dişlerini sıkarak başına gelenlere şikâyet etmeden katlanmaya çalıştı. Herkes gittikten sonra atıyla sokakta yalnız başlarına kalmışlardı. Ağlamaklı bir sesle ata:

— Ah, bunu nasıl yapabildin, beni herkese rezil ettin, diye söyleniyordu.

O sırada ağabeyisi koşa koşa yanına yaklaştı.

— Çabuk ol Yılmaz, dedi.

— Baksana at yerinden kıpırdamıyor.

— Öyleyse in aşağıya, yürüyerek gel.

Yılmaz kızgınlığından ağlıyacak gibiydi.

— Fatih'in yürüdüğü görülmüş müdür? Ömrüm boyunca herkesi kendime mi

kullanarak şekerli, azotlu, yağlı, türlü türlü maddeler yaparlar. Bunlar da diğer canlıların besini olur. İşte her yeşil bitkinin «iç fabrikasında» yapılan bu işe fotosentez denir. Bilginler yıllardan beri bunu inceliyorlar.

Fotosentez yaparken bitkiler havadan karbon dioksit alıp oksijen verirler. Hayvanlar ise solurken oksijen alıp karbon dioksit çıkarırlar. Fotosentez böylece havadaki fazla karbon dioksitin kullanılıp, onun yerine oksijenin çoğalmasına, yani havanın temizlenmesine yarar.

Bitkiler havadaki nem miktarını da ayarlar. Nem az olunca kökleriyle topraktan aldıkları su, yapraklarından buharlaşarak havaya karışır.

Ağaçlardan dökülen yapraklar toprağın üstünde sünger gibi bir tabaka meydana getirir. Bu tabaka yağmur sularını kolayca emer. Ağaç ve bitki kökleri toprağın katılaşmasına engel olur. Yağmur suları köklerin yanından sızarak toprağın derinliklerine iner. Kökler aynı zamanda toprağı aralarında sıkıca tutarlar. Böylece sağnak şeklinde yağan yağmurların meydana getirdiği seller bol yapraktan kalın bir tabaka altında olan suları sürükleyemez.

İşte bütün bunlar çalışkan yeşil bitkilerin toprak ve havadan aldıkları ham maddelere karşılık tabiata yaptığı yardımlardır.

Tabiatta bazı yeşil bitkiler ile, mantar ve bakteriler gibi yeşil olmayan bazı bitkiler arasında karşılıklı bir alış veriş görülür. Kırlarda ağaç diplerinde çıkan mantarlar ağaç gövdelerindeki yosunlar, peynir ve ekmek küfü gibi bitkiler kendi besinlerini kendileri yapamaz. Çünkü bunların klorofili yoktur. Bunlar canlı veya ölü bitkilerin ve hayvanların vücuduna yerleşir, besinlerini onlardan alırlar. Böylece o canlıların cesetlerinin çürüyüp dağılmasına sebep olurlar, yani aldıkları karışık yapılı besinleri basit maddelere çevirirler. Bu basit maddeler karbon dioksit ve başka gazlar halinde havaya yayılır, yeşil bitkilerin beslendiği minerallerin büyük bir kısmı da bunlardan toprağa geçer.

Mantarlar ve bakteriler, üzerine yerleştikleri bitki ve hayvanları çürütürler ama bunların tabiat düzeni içindeki rolleri çok önemlidir. Eğer çürüme olmasaydı havadaki karbon dioksit fotosentezde kullanıla kullanıla azalacaktı. Bilginlerin yaptıkları hesaplara göre bu yolda kullanılan karbon dioksit ancak 40 yıl yeter, ondan sonra dünya bu gazdan mahrum kalırmış. Çürüme olmasaydı topraktaki mineraller de biterdi. Böylece bakteriler ve mantarlar dünyaya besin yetiştiren yeşil bitkilere ham madde hazırlamakla çok önemli bir iş görmüş oluyorlar.

güldüreyim?

O sırada atın sahibi göründü, Yalçın kardeşine:

— Bak sütçü geliyor, dedi. O belki atını yürütebilir.

Ama adam Yılmaz'ın başına gelenlerden çok atının yaptıklariyle ilgilendi.

— Hayret doğrusu, diye söylendi. Süt verdiğimiz evleri nasıl öğrenmiş?

O sırada itfaiye çanları çalmaya başladı. Bunu at da duymuştu. Kulaklarını dikti, gözleri parladı. Sokaktan kıpkırmızı bir itfaiye arabası geçti. Acı acı düdük çalıyordu. Şehrin bir yerinde yangın vardı herhalde.

Atın dizginleri sahibinin elinden fırladı. Hayvan kişniyerek ileri atıldı. Yılmaz düşmemek için öne eğilmiş, boynuna sıkıca tutunmuştu. Sütçü:

— Az kalsın unutuyordum, dedi. Bu at itfaiye çanı duyunca dayanamaz. Çok eskiden itfaiye dairesinin atıydı. Ben oradan satın almıştım. Aradan yıllar geçti, ama itfaiye çanlarını hâlâ tanıyor, dört nala koşmaya başlıyor.

At itfaiye arabasının peşinden var kuvvetiyle koşuyordu. Yılmazın cübbesinin etekleri havada uçuyor, başındaki sarığı düşecek gibi oluyordu. Geçit törenine katılacak tarihî alay itfaiye arabasına yol vermek için yolun kenarına çekildi. Onlar tekrar yürümeye başlamadan önce Yılmaz atıyla hepsini geçti. O zaman dizginlere iyice asılıp atı durdurttu. Her ikisi de çok yorgun düşmüşlerdi. At yeniden ağır ağır yürümeye başlarken, Yılmaz da üstünü başını düzeltti. İtfaiye arabası gözden kaybolmuş, çanlar duyulmaz olmuştu. Çocuğun başı dönüyor, yorgunluktan dizleri titriyordu. Ama alayın en önünde gitmeleri ona bütün bunları unutturuyordu.

Törenin yapıldığı yere gelmişlerdi. Halk durmadan el çırpıyordu. Bütün gözler Fatih'in üstünde toplanmıştı. Yılmaz hayatının en heyecanlı anlarını yaşıyor, o büyük hükümdara yakışan bir vakarla dimdik duruyordu.

Semra ÖZİN

ZİL sesi öyle ince, ürkek çıktı ki, ancak ikinci çalınışından sonra bahçeli küçük evin alt katında, kapıya yakın bir pencere aralandı, uykulu bir ses, azarlar gibi:

— Kim o? diye homurdandı.

— Bir hastamız var... Doktor beyi görmek istiyorum...

Kasabanın doktoru Emin Kayalı'nın emektar uşağı Tahir ağa başını dışarıya uzattı. Sokak fenerinin solgun ışığında ufak tefek, kavruk bir çocuk duruyordu.

— Nasıl bir hasta?.. Ağır mı?..

— E.. evet.. ölmek üzere...

Çocuğun sesi bir hıçkırıkla boğuldu.

— Eviniz uzak mı?

— Uzak... Hasanbey çiftliği yanında...

İhtiyar uşak, «dünyanın öbür ucunda» oturan, «vakitli vakitsiz» hastalananlara söylenmeğe başlarken içerden gür bir ses:

— Söylenmekle boşuna vakit geçirme Tahir ağa, arabamı hazırla! diye karşılık verdi. Konuştuğunuzu duydum, zaten daha yatmadım.

Tahir ağa söylenmeğe devam ederek garaja gitti. Doktoru uğurlarken, yanında oturan çocuğu şüpheyle süzdükten sonra, yavaşça:

— Ben de geleyim mi doktor bey? dedi. O çiftliğin etrafı pek emin değil... Dağlıların oyunu olmasın?..

Emin Bey güldü, ihtiyarın omuzunu okşadı:

— Ah Tahir ağa, şu senin şüphe kurduna bir ilâç bulsam başka şey istemem. Dağlıların hastalarına az mı baktım; bana kötü gözle bakmaz onlar! Hem bu çocuğun üzgün halini görmüyor musun, yüzde yüz ağır bir hastası var.

Doktor gaza bastı, araba yol aldı. Tahir ağanın endişeli bakışı onları uzaklaşana kadar takip etti.

Doktor, karanlık yoldan arabayı ihtiyatla sürerken yanında oturan çocukla konuşmağa başladı:

— Nesi var hastanın, ne zaman hastalandı?

— Bu sabah... Durmadan kustu... şimdi de katılmış gibi yatıyor, ağzının kenarlarından kanlı köpük akıyor... Zehirden...

— Nasıl zehirlenmiş, kaç yaşında?

— Altı...

— Küçük kardeşin, öyle mi?

Çocuk cevap vermedi, başını eğmiş için için ağlıyordu. Artık konuşmadan ilerliyorlardı. Doktor, yanında oturan, konuşmasından 9-10; cılızlığından ancak 6-7 yaşında görünen çocuğa arada bir bakıp, «Öteki de kimbilir ne halde... Hep bakımsızlıktan... zehirli bir ot yemiş besbelli...» diye düşünüyordu.

Tahta köprüden dereyi geçtiler. Hasanbey çiftliğinin bahçeleri başladı. Epey ilerledikten sonra çocuk:

— Burası, dedi.

Doktor etrafa bakındı: civarda bir tek ev yoktu. Tâ uzakta çiftliğin yapıları, tek tük, sönük noktacıklar halinde yanan lâmbaların ışığı beliriyordu.

— Arkamdan gelin, doktor bey.

Doktor, cep feneriyle karanlık yolu aydınlatarak çocuğun arkasından yürüdü. Nedense, sadık uşağının «oyun» lâfı hatırına geldi. Gerçekten, bahçe - bostan arasında hem böyle ağır bir hasta nasıl yatabilirdi?

Tam o sırada çocuk:

— Geldik, doktor bey; diye haber verdi, gür bir incir ağacı altında kurulu ufak bir kulübenin önünde durdu.

Kulübenin üstü paslı teneke, saç parçalariyle örtülüydü. Giriş ağzında bir karaltı seçiliyordu. Çocuk o yana koşup çömeldi. Doktor cep fenerini oraya çevirince, şaşkınlık içinde durdu: yerde, eski bir yorgan üzerinde siyah heybetli bir çoban köpeği boylu boyunca serilmişti. Hayvanın bacakları yay gibi gerilmiş; horulduyarak, güçlükle soluyordu.

«Galiba Tahir ağanın hakkı vardı... Bir oyundu bu...» Emin Bey, sert bir sesle:

— Hastan bu mu, beni bu köpek için mi buraya getirdin? diye sordu.

— Evet, doktor amca. Kurtarın onu, ne olursunuz!.. Ondan başka kimsem yok... Hastanın kim olduğunu sakladığımı bağışlayın, gelmiyeceksiniz diye korktum...

Sesini alçaltarak:

— Çiftliktekiler zehirlediler onu; ikimizi de istemezler... Burçak'ımı kurtarın doktor amca,

Çocuk kendisi de hasta gibi tirtir titriyor, acı bir yal-

★ Allah Rahatlık Versin adlı Doğan Kardeş kitabını okudun mu? ★

varışla ellerini doktora uzatıyordu. Doktor hareketsiz yatan köpeği kucakladı, arabaya götürdü. Ona suçlu suçlu bakan çocuğa:

— Sen de bin. Adın ne senin?

— Metin.

Birkaç saat sonra Burçak, midesi yıkanmış, gereken iğneler yapılmış doktorun çalışma odasında, sobanın yanında uzanmış yavaş yavaş canlanıyordu. Tahir ağanın getirdiği bir kâse sıcak çorbadan sonra Metin'in yüzüne de renk gelmeğe başladı. Artık çekinmeden hikâyesini anlatıyordu.

Göçmen çocuğuydu. Üç ay önce ölen dedesi, Hasanbey çiftliğinin başçobanıydı. Çocuğun dedesinden başka kimsesi yoktu...

İşine gücüne çok bağlı bir adam olan Hüsmen babayı çiftlik çobanları hiç sevmezlerdi. Ama başçobana diş geçiremedikleri için fırsat buldukça torunuyla köpeğini hırpalarlardı. İhtiyar ölünce Metin'in hali büsbütün kötüleşti. Gerçi çiftlik sahipleri ona ilişmiyorlardı, hattâ boğaz tokluğuna meyva bahçesinin bir kısmının bekçiliğini vermiştiler. Burçak meyva hırsızlarına göz açtırmazdı. Bu yüzden küçük sığırtmaçlar ikisini de rahat bırakmıyorlardı.

Havalar henüz iyi gittiği için incir ağacı altındaki kulübede oturan Metin, kış gelince çobanların yanına dönmeğe karar vermişti. Kasabaya gidip bir iş arayacaktı.

O gün; son zamanlarda armutla şeftaliye dadanan birkaç sığırtmacı kovalayan Burçak, düşmanlarının kulübeye yakın attıkları zehirli ekmeği yedi, hastalandı.

Çocuğu ilgiyle dinleyen doktor:

— Artık üzülme, dedi. Bundan sonra her şey yoluna girecek. Burçak'ı kurtardık, sıra sana geldi. Bu gece burada, şu sedirin üstünde yatarsın. Yarın ben çiftliğe gider, ağalarına, seni yanıma aldığımı haber veririm. Okula yollarız seni... Yo, teşekkür etme! Sen de boş zamanlar Tahir ağaya bahçede yardım edersin. Surat astığına bakma, iyi kalblidir o. Değil mi Tahır ağa?

Tahir ağa cevap vermedi, Burçak'a yan yan baktı:

— Bu da kalacak mı?

Doktor hep o babacan haliyle:

— Elbette, dedi. Daha geçen gün, bahçemize bir köpek lâzım demiyor muydun?

Tahir ağa ses çıkarmadı. Başını Burçak'ın sırtına yaslamış mışıl mışıl uyuyan Metin'e baktı, gülümsedi.

Nihal Yalaza TALUY

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?

YEŞİL GÜNEŞ

Güney kutbunda güneş batarken atmosfer şartları dolayısiyle bazan öyle bir durum meydana gelir ki güneş yeşil renkte görünür.

★

AMBER BALİNADAN ÇIKAR

Amber boz renkli, yağlı, güzel kokulu bir maddedir. Balinadan çıkarılır. Altından beş misli kıymetlidir. Esans yapılır.

★

BALİNA SU FIŞKIRTIR MI?

Hayır. Ciğerlerinden dışarı çıkardığı hava bol nemlidir. Bu nem soğukta hemen yoğunlaşır ve uzaktan fıskiye gibi görünür.

★

KEOPS PİRAMİDİ

150 m. yükseklikte olan bu piramit yapılırken her nöbette 100.000 esir kullanılmıştır. Piramitte her biri ortalama 2,5 ton gelen 2.300.000 taş vardır. 20 senede tamamlanmıştır.

★

PATLAMIŞ MISIR

Cin mısırı taneleri ateşin üstüne tutulunca patlamağa ve beyaz beyaz hoş bir şekil almağa başlar. Bu şöyle meydana gelir. Mısır tanesinin içinde biraz nem vardır. Ateşte iyice kızınca bu nem buhar haline geçer ve genişler. Basınç yaparak mısırı patlatır.

Şimdiden Hazırlanın

İyi bir ev hanımı olmak için...

YAZ aylarında her çocuk evin içinde kendisine düşen ufak tefek işleri yapmalıdır. Hele kızlar mutfakta annelerine yardım etmelidirler. Bu sayımızdan itibaren size yemek işlerinde yardımcı olacak bazı temel bilgiler vereceğiz. Kendi kendinize yapabileceğiniz kolay yemekler, salatalar, kurabiye, tatlı ve pastaların nasıl hazırlanacağını, nasıl pişirileceğini öğretmeye çalışacağız.

Bu yemekleri yaptıktan sonra sofraya koyup, büyüklerinize, kardeşlerinize ikram etmek, onların takdirini kazanmak bakın ne hoş olacak. Yalnız diğer şeylerde olduğu gibi bu işleri de sakın annenizden gizli olarak yapmaya kalkışmayın.

Mutfağa girmeden önce kendi kendinize şunları yapacağınıza söz verin:

• Her şeyden önce neler yapacağımı anneme anlatıp ondan izin alacağım.

• Annemden ocağın nasıl yakılacağını, nasıl söndürüleceğini öğreneceğim. İşim bittikten sonra (varsa) havagazı musluğunu dikkatle kapayacağım.

• Hiçbir şeye zarar vermiyeceğim. Kırmamak için tabakları dikkatle tutacağım.

• Bıçakla elimi kesip, bir yerimi yakıp annemi telâşa düşürmiyeceğimi.

• Yemekleri döküp saçarak yerleri kirletmiyeceğim.

• Kendi üstümü başımı da kirletmiyeceğim.

• Temiz ve titiz olacağım. Yemek pişirmeden önce ellerimi iyice sabunla yıkayacağım.

• Yemeği yapmadan önce tarifini iyice okuyup öğreneceğim. Malzemesini hazırlayacağım.

• Mutfaktaki işlerim bitince kirlettiğim kapları yıkayıp, kurulayıp yerli yerine koyacağım.

• İlk yaptığım yemek iyi olmazsa cesaretim kırılmayacak. Niçin iyi olmadığını düşünüp gelecek sefere daha güzel yapacağım.

✶

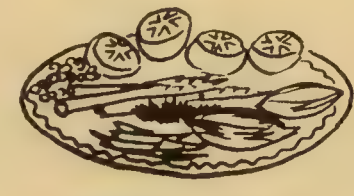

Sürprizli Domates (Salata)

Kullanılan malzeme:
4 tane düzgün iri domates
2 » haşlanmış yumurta
1 tane salatalık
Taze biber, maydanoz, zeytinyağı, limon, tuz, karabiber.

Domateslerin üstünden bir kapak kesilerek içleri oyulur. Yumurta, biber, maydanoz ve domatesin içinden çıkanlar bıçakla ince ince kıyılır. İçine biraz tuz ve karabiber serpilir. (Yumurtaya karabiber çok yakışır.) Biraz zeytinyağı konulur. Biraz limon sıkılıp karıştırılır. Hazırlanan bu içi oyulmuş domateslere doldurulur. Kapakları kapatılır. Üzerleri bir dal maydanozla süslenir. Bunlar salata tabağına dizilir. Kenarı ince dilinmiş salatalıkla süslenir.

Aynı şekilde hazırlanmış iç, domates yerine bibere ve salatalığa da doldurulabilir.

✶

Yumurta nasıl haşlanır?

Bir kabın içindeki yumurtaların üstü örtülecek kadar soğuk su konur. Ateşe oturtulur. Su kaynayınca ocağın altı kısılır. Yumurta en iyi şekilde, su kaynama derecesine geldikten sonra altındaki sıcaklık azaltılınca pişer.

Su kaynadıktan sonra çok sulu rafadan yumurtalar 1 dakika, biraz daha katı ra-

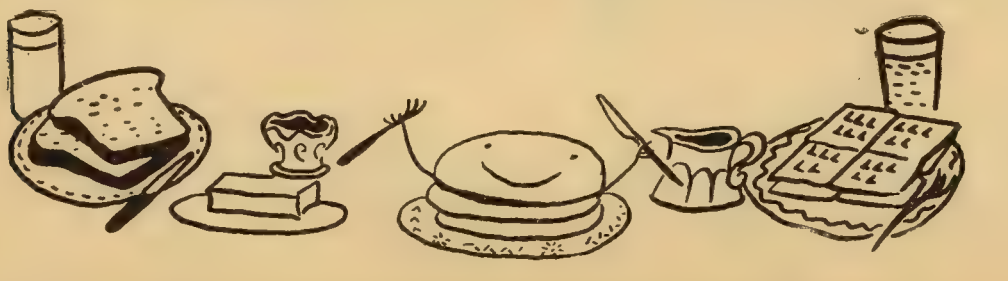

fadan yumurtalar 2 dakika ve hazırlop yumurtalar da 7-8 dakika tutulur.

Hazırlop yumurtayı ateşten indirince hemen sıcak suyunu döküp üstüne soğuk su koyun. Bu şekilde hem yumurtaların akı çok beyaz olur, hem de kabuklar kolaylıkla soyulur.

Tost

Akşam üstü kahvaltısında arkadaşlarınıza ikram etmeniz için size güzel bir tost tarif ediyoruz.

Evinizde bir tost makinesi yahut elektrik ızgarası varsa bunu yapmak çok kolay olur. Bunlar yoksa bir amyant da işinizi görür. Ekmeği 1 cm kalınlığında dilimleyip pembeleşinceye kadar kızartınız. 3 yemek kaşığı toz şekerle 2 tatlı kaşığı tarçını bir kapta önceden iyice karıştırıp hazırlayın. Ekmekler kızarınca bunlara tereyağı sürüp üstlerine hazırladığınız şekerli tarçını serpin. Dilimleri üst üste kapatın. Bundan sonra tekrar hafifçe kızartıp arkadaşlarınıza ikram edebilirsiniz.

Not: Ekmeğin bir gün durduktan sonra daha iyi kızaracağını biliyor musunuz?

Fasulye Sever misiniz?

Fasulye memleketimizin her tarafında yetişir. Yurdun en bol ve en önemli ürünlerindendir. Yazın taze sebze olarak, kışın da kurusu yenir. İçindeki besleyici maddeler pek çok olduğu için sofralarımızda bol miktarda yer almaktadır. Fasulyeyi sevmiyen kimse yok gibidir. Kurusu protein bakımından çok zengindir. Taze fasulyede az miktarda A ve B vitaminleri bulunur. C vitamini ise pek çok bulunur.

Fasulyenin birçok türleri vardır. Kurutulan fasulyeler mevsim şartlarına göre ilkbaharda tarlalara ekilir. Sulanırsa daha verimli olur. Susuz tarlalar tabiattan aldığı su ile beslenir ve ürün verir. Bu fasulyeler toplanmaz. Üstünde bırakılır. Olgunlaşır ve çekirdeklenir. Tarlada kuruduktan sonra toplanıp harman edilir, yani tohumları ayrılır. Kuru fasulye yetişince mısıra sarılır. Böylece iki bitki bir arada gelişmiş ve ürün vermiş olur. Kuru fasulyenin Türkiyede çalı, Selânik, horoz, şeker fasulyesi gibi birçok türleri vardır. Bunların en iyisi Selânik fasulyesi denilen iri taneli fasulyedir. Karadeniz kıyılarında yetişen horoz fasulyesinin değeri Selânik fasulyesinden sonra gelir.

Fasulye yaz boyunca yediğimiz en önemli sebzelerden biridir. Bunlar şehir ve kasabaların civarındaki bahçelerde yetiştirilir. Çeşitli türleri vardır. En iyisi Ayşe Kadın denilen fasulyedir. Barbunya fasulyesi kırmızılı benekli kabuğu ile tanınır. Çalı ve şeker fasulyeleri de memleketimizde yaz sebzesi olarak yetiştirilir.

Ayşe kadın fasulyesi çok büyümediği için sırığa sarılmaz. Diğer fasulyelerin yanına birer sırık dikilir. Bitki sarmaşık gibi buna sarılarak yükselir. Taze fasulyeler iklim şartlarına göre ılık yerlerde ilkbahardan sonbahara kadar yetişir.

Gülelim

Çocuk — Baba bana bir trampet alır mısın? Bayramda trampet çalacağım.

Babası — Ama evde çalışırken çok gürültü yaparsın, başımızı şişirirsin.

Çocuk — Siz otururken çalmam. Uyuduktan sonra çalışırım.

★

Küçük bir kız okula yeni başlamıştı. İlk günü eve dönünce annesine okulu sevmediğini, bir daha okula gitmek istemediğini söyledi.

— Okula gitmenin hiç faydası yok, diyordu. Okuma bilmiyorum, yazı yazamıyorum. Üstelik öğretmen konuşmama bile izin vermiyor.

★

Çetin sınıfta durmadan aksırıp, sonra da burnunu çekiyordu. Öğretmen çocuğun mendilini kullanmasını hatırlatmak için yanına yaklaşıp :

— Mendilin yok mu Çetin, diye sordu.

— Var, ama annem sakın kimseye verme, diye tenbih etmişti.

KARAGÖZ OYNUYORUZ

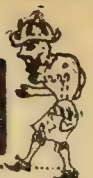

Tabiatta " Tatil" Ölüm Demektir!..

Karagöz — Oğlum yine ne düşünüyorsun öyle, arpacı kumrusu gibi?

Karagözcük — Doğan Kardeş'in «Tatil Yarışmaları» için bir yazı konusu düşünüyorum babacığım.

Karagöz — Aferin öyleyse düşün bakalım.

Karagözcük — Geçen gün sokakta Doğan Kardeş'in babasını gördüm. Bana sordu: Karagözcük, dedi, Doğona Kardeş'in Tatil Yarışmalarına hazırlanıyor musun?

Karagöz — Sen ne cevap verdin?

Karagözcük — Ben de Eylül sonuna kadar daha çok vakit var dedim.

Karagöz — Demek sen de bugünün işini yarına bırakıyorsun.

Karagözcük — Babacığım ama tatilde de çalışılır mı?

Karagöz — Tabiî çalışılır. Mademki yaşıyoruz, ölünceye kadar çalışacağız. Çalışmayan insanlar, işlemiyen makineler gibi paslanırlar. İnsanların kafası da çalışa çalışa, işleye işleye açılır, gelişir, parlar.

Karagözcük — Doğan Kardeş'in babası da öyle dedi. Küçük yaştan kafanı çalıştırmaya alıştırmazsan, sonra çabuk ihtiyarlarsın dedi.

Karagöz — Yaaa... Gördün mü bak.

Karagözcük — Uzun ömürlü insanların, çoğu, kafalarını boyuna çalıştırmışlarmış. Meselâ, Göthe, Çörçil, Abdülhak Hâmit, İnönü, Celâl Esat Arseven.

Karagöz — Sahi Vallahi, ben bunu hiç düşünmemiştim. Acaba bunun sebebi neymiş...

Karagözcük — Beyne kan gitmezse, insanın bütün organları zayıf düşermiş.

Karagöz — Bak, bak, bak, gördün mü?

BİLMECELER

- Biz para verip alırız. Bizim elimizden başkası para vermeden alır. Bu nedir ?
  Cevap : Bilet.
- Hangi top yerde zıplamaz?
  Cevap : Kartopu.
- Bir nehir ne zaman tembellik eder ?
  Cevap : Yatağından çıkmadığı zaman.
- Ortalık kararınca neyimizi kaybederiz ?
  Cevap : Gölgemizi.
- Boş bir kapta en çok ne bulunması ihtimali vardır?
  Cevap : Delik.

Karagözcük — Ama babacığım bu yaşlı insanlar için. Benim daha yaşım ne, başım ne?

Karagöz — Yooo... İşte bunda yanılıyorsun. İnsanlar her şeye küçük yaştan alışırlar, çalışkanlık da bir alışkanlık işidir. Küçükken tembelliğe alışanlar için çalışmak sonra güç gelir.

Bizde çok yanlış bir anlayış var. Biz zannediyoruz ki, çalışmak, okumak, yazmak, düşünmek, öğrenmek okullar açıldığı zaman başlar. Okullar kapanınca her türlü «çalışmak» da durur. Bu çok yanlış, hattâ çok zararlı bir düşünüş.

Karagözcük — Ama babacığım sen de çok insafsızmışsın. Biz hiç dinlenmiyelim mi?

Karagöz — Ben böyle bir şey söylemedim. Eğer sende böyle bir zan uyandırdımsa, demek düşüncemi iyi anlatamadım. Dur sana bir şey sorayım. Kalbimiz hiç tatil yapıyor mu?

Karagözcük — Anlamadım?

Karagöz — Kalbimiz yaşadıkça çalışmasını bir an olsun bırakıyor mu?

Karagözcük — Hayır.

Karagöz — Bırakırsa ne olur?

Karagözcük — Durur.

Karagöz — Yani?

Karagözcük — Ölürüz.

Karagöz — Evet oğlum, kalbimiz tatil yaparsa ölürüz. Canlı olan her şeyde bu böyle. Durmak demek, ölmek demek. Tabiat tatil yapmaz, tabiat dinlenir. Meselâ çok koştuğun zaman kalbin çabuk çabuk atar, nefes nefese kalırsın. O vakit kalbi dinlendirmek lâzımdır. Kalbi dinlendirmek demek ama, kalbin çalışmasını durdurmak, yani tatil etmek demek değildir. İşte oğlum, toplum hayatında da bu böyledir. İnsanlar dinlenmeye muhtaçtırlar. Tatil

(Sonu 49. sahifede)

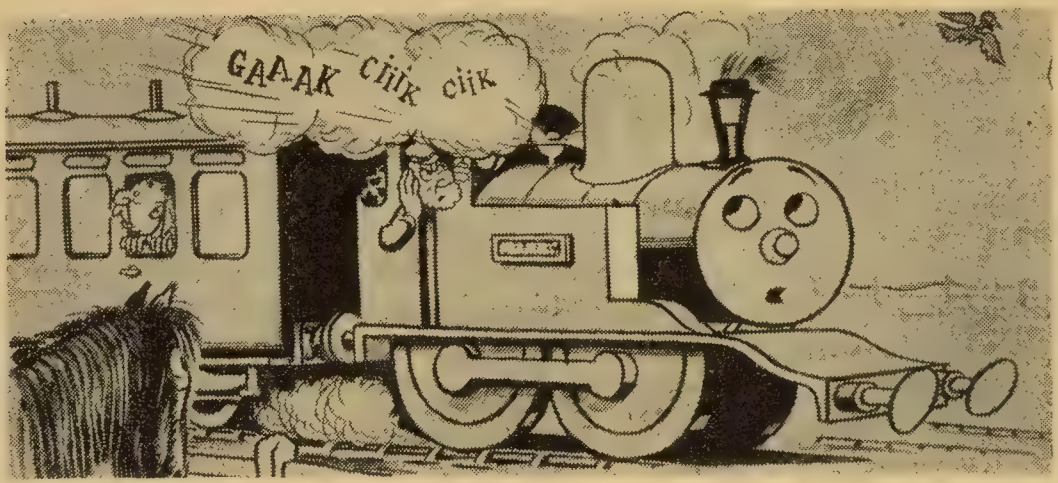

Lokomotif Kuş Gibi Ötüyor!

GÜZEL bir yaz sabahı lokomotif rayların üstünde uçar gibi gidiyordu. Bir ormana yaklaştıkları sırada makiniste:

— Dinle bak Ahmet Usta, diye seslendi. Kuşlar ne güzel ötüyorlar değil mi? Keşke ben de öyle tatlı sesler çıkarabilsem.

Ahmet Usta gülerek:

— Kuş seslerini o kadar beğeniyorsan, sen de düdüğünle öyle sesler çıkarmaya çalış, dedi. İşte bir istasyona yaklaşıyoruz. Düdük çalmak için sana iyi bir fırsat çıktı.

Lokomotif bir saka kuşunu taklit ederek hafifçe düdük çaldı. Ama çıkardığı ses saka kuşundan çok bir karganın bağırmasına benzemişti.

O gün akşama kadar türlü türlü kuşların ötüşlerini öğrenmeye çalıştı. Öyle duyulmamış, acayip sesler çıkarıyordu ki, yol boyunca geçtiği yerlerdeki insanlar evlerinden dışarıya fırlayıp hayretle gökyüzüne bakıyorlardı. Ahmet Usta bu sesleri hiç beğenmemişti. Akşama doğru sabrı tükendi. Lokomotife:

— Aman, ne olur böyle düdük çalmaktan vazgeç, diye yalvardı. Geçtiğimiz yerlerdeki bütün kuşları ürkütüp kaçırdın.

Son istasyona geldikleri zaman Ahmet usta, plâtformda istasyon müdürünü gördü. Yanındaki birkaç adamla beraber treni bekliyordu. Tren durunca:

— Biraz gelir misin Ahmet usta, diye seslendi. Bu baylar sana bir şey sormak istiyorlar. Kuşların yaşayışları üzerinde incelemeler yapıyorlarmış. Bu taraflarda çok acayip bir kuş olduğunu duymuşlar.

Adamlardan biri:

— Çok büyük bir papağan gibi ötüyor, dedi.

Başka biri:

— Bana kalırsa onun ötüşünü çok büyük bir baykuşunkine benzetmek daha yerinde olur, dedi.

Bir diğeri:

— Bir hayvanat bahçesinden kaçmış olabilir. Sen hep bu hatda çalışıyorsun. Belki bu acayip kuşu görmüşsündür, dedi.

— Ben böyle bir şey görmedim efendim. Özür dilerim, size bu hususta bir bilgi veremiyeceğim. Allaha ısmarladık, iyi geceler.

Bunu duyunca lokomotif de bütün gün çalıştığı şekilde düdüğünü öttürüp:

— İyi geceler, dedi.

Adamların hepsi birden gülmeye başladılar.

— Mesele anlaşıldı, diyorlardı. Ötüşünü tanıyamadığımız kuş bu imiş. Ne kadar aptallık etmişiz.

Lokomotif:

— Asıl aptallık eden benim, dedi. Papağana veya baykuşa benzetilmek hiç hoşuma gitmedi. Madem ki lokomotifim, her zaman düdüğümü lokomotif gibi çalmalıyım. Başkalarını taklit etmek iyi bir şey değilmiş meğer.

Evlerini Özlemişler

ANNELERİ Gülsen ile Nursen'e:

— Çocuklar, anneanneniz sizleri evine davet ediyor, dedi. Yarın sabah gelip sizi alacak.

Bu haber çocukların pek hoşuna gitmişti.

— Ah, ne iyi, ne iyi, diye sevinçle ellerini çırptılar.

Ertesi sabah erkenden uyandılar. Hemen giyinip dişlerini fırçaladılar. Saçlarını taradılar. Her ikisinin de üstü fermuarlı birer çantaları vardı. Bunların içine birkaç kat çamaşır, birer gezmelik elbise ile geceliklerini ve diş fırçalarını koydular. Çantalarının fermuarını kapatıp aşağıya annelerinin yanına indiler. Gülsen:

— Biz hazırız anneciğim, Allaha ısmarladık, dedi.

Anneleri hayretle:

— Kahvaltı etmeden mi gideceksiniz, diye sordu.

Çocuklar heyecandan kahvaltı etmeyi unutmuşlardı. Çaylarını içip birer dilim ekmek yedikten sonra kapılarının önüne çıkıp anneannelerini beklemeye başladılar. O sırada bitişik evde oturan Ayfer'i gördüler.

— Günaydın Ayfer. Biz bugün anneannemize gidiyoruz.

Anneanneleri gelince çocuklar sevinçle koşup otomobile bindiler. Anneleri arkalarından:

— Allaha ısmarladık diyip, beni öpmiyecek misiniz, diye seslendi.

Yeniden otomobilden inip annelerine koştular.

Yolda giderken Nursen anneannesine:

— Sizin eve gitmek için çok sabırsızlanıyorum, anneanne, diyordu.

Anneannesi:

— Niçin yavrum, diye sordu.

Nursen:

— Çünkü Gülsen'le beni ayrı ayrı odalarda yatırıyorsunuz, diye cevap verdi.

Gülsen:

— Sizin eski elbiselerinizi giyip ne güzel oyunlar oynuyoruz, dedi.

— Bize misafir gibi çay ikram ediyorsunuz.

— Bize kendi çocukluğunuzu, başınızdan geçen şeyleri anlatıyorsunuz.

Anneannelerinin evine gelince Gülsen kendi çantasını ön taraftaki yatak odasına götürdü. Nursen de çantasını alıp arka taraftaki yatak odasına gitti. Çantalarını açıp çamaşırlarını, geceliklerini çıkardılar. Gezmelik elbiselerini dolaba astılar. Gülsen kardeşinin yanına giderek:

— Ben yukarı çıkıp süsleneceğim, dedi.

— Ben de.

İkisi beraber tavan arasına çıkarak oradaki eski bir sandığı açtılar. İçinden anneannelerinin eski elbiselerini çıkarıp giydiler. Süslü şapkalar da buldular.

Anneanneleri aşağıdan:

— Buyurunuz küçük hanımlar. Çay içelim, diye seslendi.

Çocuklar uzun elbiseleriyle aşağıya inip evcik oynayarak çaylarını içtiler. Akşam üstü anneanneleri onları parka götürüp salıncağa bindirdi. Yemekten sonra salonda oturdukları zaman Gülsen anneannesinin yanına sokularak:

— Haydi anneanneciğim, bize çocukluğunuzu anlatsanıza, diye yalvardı.

Hikâyeler bitince Gülsen:

— Keşke biz hep burada otursaydık, dedi.

Nursen de aynı şeyi düşünüyordu.

— Ah, ne güzel olurdu, dedi.

Anneanneleri:

— Peki, ama o zaman annenizi, babanızı, arkadaşınız Ayfer'i özlemez miydiniz, diye sordu.

— Özlemezdik!

— Bisikletlerinizi, yatak odanızdaki karşılıklı küçük karyolalarınızı özlemez miydiniz?

— Hayır.

Ertesi gün ve ondan sonraki gün çocuklar yine çok eğlendiler. Nursen:

— Ben artık bizim eve dönmiyeceğim, diyordu.

Gülsen:

— Ben de, dedi.

Birkaç gün sonra anneanneleri:

— Çocuklar, yarın anneniz sizi almaya gelecek, dedi.

— Ah, ne iyi!..

— Çok iyi!..

Ertesi sabah erkenden kalktılar. Eşyalarını toplayıp çantalarına koydular. Anneannelerine:

— Allaha ısmarladık, biz gidiyoruz, dediler.

Anneanneleri hayretle:

— Kahvaltı etmeden mi gidiyorsunuz, diye sordu.

Anneleri gelince çocuklar sevinçle boynuna sarıldılar. Anneanneleri:

— Giderken beni öpmiyecek misiniz, dedi.

Onu da öperek evden çıktılar. Otomobilde Nursen:

— Ah, evimize bir an önce dönsek, diyordu.

Annesi:

— Niçin kızım, diye sordu.

— Babamı çok özledim.

— Ben Ayfer'i de özledim.

— Eve gidince hemen bisiklete bineceğim.

— Ben kendi yatağımdan başka bir yerde rahat edemiyorum.

Anlıyorsunuz ya, evlerine döndükleri için ne kadar sevinçliydiler!..

GELECEK SENİN ÇOCUĞUM

Sarıl küçük ellerinle
Büyük büyük işler olsun
O, gözlerindeki ışık
O, damarlarındaki kan
O, her şeyden temiz alnın
Yeter her gücü yenmeğe
Gelecek, senin çocuğum.

Yarın küçük eller büyür
Yurt yapısında her taşın
Irgadı, ustası olur...
Bu yurdun bütün şifası,
Saadeti, yükselişi
Senin parmaklarındadır.
Gelecek, senin çocuğum.

Sarıl küçük ellerinle
Büyük büyük işler olsun
Yarın büyür o ak eller,
Her parmağında bin hüner
Bin hayırlı iş yoğrulur
Doğru at her adımını
Gelecek, senin çocuğum.

Senin içindir her emek,
Bu gördüklerin hep senin.
Bu toprağın, bu bayrağın
Yarın sensin tek sahibi.
Çalış bugün, yorul didin
Yorulmadan gülmek yalan
Gelecek, senin çocuğum.

Tarık ORHAN

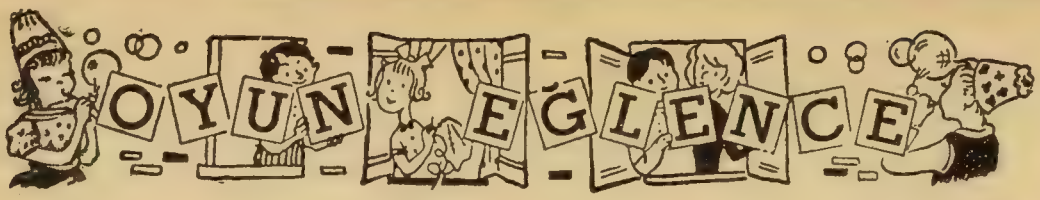

MEŞALE OYUNU

Bu oyuncağı kendi kendinize yaparak arkadaşlarınızla oynar, hoş ve eğlenceli bir vakit geçirebilirsiniz.

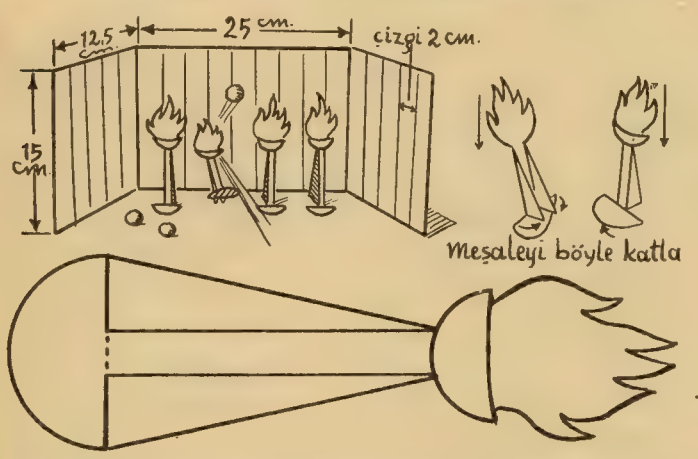

50 cm boyunda ve 15 cm eninde dikdörtgen şeklinde bir mukavva alarak üzerine kırmızılı beyazlı çizgiler yapın. Sonra bunu şekildeki ölçülere bakarak katlayın ve gördüğünüz gibi düzgün bir yere dik olarak koyun. Alt taraftaki meşale şeklini bir kartona çizin. Bunlardan üst üste dört tane kesin. Meşalenin altındaki yarım dairenin üstündeki kalın çizgili yerleri de kesin. Yine şekle bakarak yandaki üçgenleri geriye, yarım daireyi öne doğru katlayın. Böylece meşaleler bir yere konunca dik durabilecektir. Yıldızlı çikolata kâğıtlarını üst üste sararak altı tane küçük top yapın.

Oyuna başlarken meşaleleri şekildeki gibi çizgili kartonun içine sıralayın. Sonra topları arkadaşınızla paylaşın. Bunları sırayla atarak meşaleleri devirmeye çalışın. Kim en çok vururse oyunu o kazanır.

★

GÜZEL BİR OYUN

Arkadaşlarınızla toplandığınız zaman hoşça vakit geçirmek için şu oyunu oynayabilirsiniz. Oyuncular çifter çifter sandalyelere arka arkaya dönerek otururlar. Her çiftten birine resmi yapılması kolay bir şey verilir. Meselâ bir çiçek, makas, cezve, v.s. Onlara arkasını dönmüş durumda oturan oyunculara ise kâğıt kalem verilir. Bu oyuncular arka taraflarında oturan arkadaşlarına verilen eşyaların resmini yapacaklardır. Yalnız o eşyalar bunlara hiç gösterilmez. Arkadaşı onun nasıl bir şey olduğunu yavaş yavaş tarif ederken resmini yapmaya çalışır. Resimlerin yapılması bitince oyunculardan bunların altına imzalarını atmaları istenir. Ondan sonra kullanılan eşyalarla yapılan resimler herkese gösterilir. En güzel resmi yapana armağan verilir.

BİR MARİFET

Arkadaşlarınıza göstererek sol elinize iki tane beş kuruş, sağ elinize de bir tane beş kuruş alınız. Avuçlarınızı kapayınız. Ondan sonra bir arkadaşınıza elinizdeki paraların yerlerini yalnız bir hareketle değiştireceğinizi yani sol elinizdeki iki beş kuruşu sağa, sağ elinizdeki bir beş kuruşu da sola geçireceğinizi söyleyin. Arkadaşlarınız bu işi tek hareketle kolayca yapabileceğinizi hiç beklemezler.

Bu aslında zor bir şey değildir. Yapacağınız tek hareket iki elinizi çapraz tutmaktır.

★

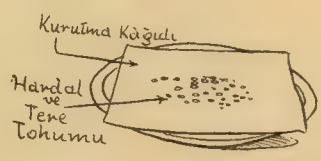

KENDİ ELİNİZLE YETİŞTİRİN

Evinizde kendi elinizle kolayca bazı bitkiler yetiştirmek istemez misiniz? Annenizden biraz hardal ve tere tohumu, onlar bulunmazsa, maydanoz, dereotu tohumları almasını rica edin. Tohumlar hazır olunca yayvan bir tabağın içine kurutma kâğıdı koyup bunu ıslatın. Kurutma kâğıdının üstüne tohumları serpin. Ektiğiniz şeyleri ara sıra sulayın. Kâğıt her zaman ıslak bulunmalıdır. Kısa zamanda tere ile hardallarınız büyümeğe başlar. Bunlar salataya konulup yenirse hoş bir tat verir.

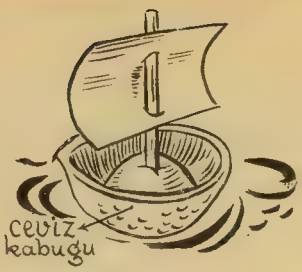

CEVİZDEN KAYIK

İrice bir cevizi ortadan ikiye bölerek yarısının içini iyice temizleyin. Dibine bir parça plâstik yahut sakız yapıştırın. Bunun içine bir kibrit çöpü dikin. Dört köşe beyaz bir kâğıt keserek bunu şekildeki gibi kayığın direğine geçirin. Göreceksiniz kayık suyun üstünde çok güzel yüzecek.

★

GÜLÜMSEME OYUNU

Bu eğlenceli oyun her yerde ve istenilen sayıda oyuncu ile oynanılabilir. Oyuncular bir daire şeklinde otururak hiç gülmemeye çalışırlar. Yalnız ilk defa oyuna başlıyacak oyuncu gülümser ve iki eliyle yüzünü sıvazlıyarak sanki gülümsemesini eline almış gibi yapar. Diğer oyunculardan istediğine doğru elini açarak gülümsemesini ona geçirir. O zaman da o oyuncu gülümser ve aynı şeyi bir başka oyuncuya yapar. Sırası gelmeden gülen oyuncular oyundan çıkarılır. Sona kalanlar kazanır.

Bu oyunda herkes gülmemek istediği halde bir türlü kendini tutamaz. Oyunun eğlenceli tarafı da işte buradadır. Tabii oyuncular kendileri gülmeden birbirlerini güldürmeye çalışarak oyunun neşesini bir kat daha arttırırlar.

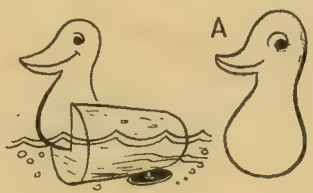

ÖRDEK

Kullanılmayan bir şişe mantarıyle bir ördek yapıp suda yüzdürebilirsiniz. A şeklinde gördüğünüz gibi ördeğin başını bir kartondan veya mukavvadan kesin. Mantarın üstüne bir yarık açarak ördeğin başını buraya sokun. Mantarın alt tarafına ve arka kısmına bir raptiye batırın. Bu şekilde ördek suda yüzerken dik duracaktır.

★

İSTER İNAN, İSTER İNANMA

Bu şekilde çeşitli biçimlerde en az 40 tane üçgen var.

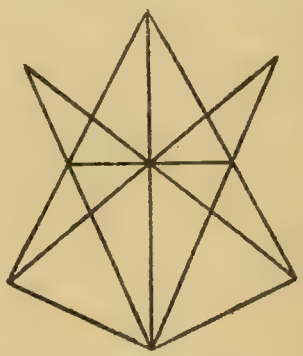

Bakalım siz daha çok üçgen bulabilecek misiniz? Bunu yaparsanız görüşünüz kuvvetli demektir.

KÂĞIT KESME İŞLERİ

Geçen sayıdaki kâğıt kesme işlerini kardeşlerimiz pek beğenmişler. Bizden yeni örnekler istiyorlar. İşte size hoşunuza gidecek başka bir kâğıt kesme örneği. Bunun da yapılması çok kolay.

Güzel bir kâğıdı katlıyarak ustaca kesebilirseniz çok süslü şekiller elde edersiniz. Bu sayfadaki örneği yaptıktan sonra siz de bunlara benzer daha başka şeyler bulabilirsiniz.

Kâğıttan bir örnek yapmak için pergelle bir yuvarlak çizin. Bunu keserek üç kere ikiye katlayın. Noktalı yerleri oyarak kesin. Kâğıdı açınca süslü bir tekerlek çıkacak.

Papatya şekli için de yine daire şeklinde kesilmiş bir kâğıdı üç defa katlıyarak işe başlayın. Noktalı yerlerden kesin. Açtıktan sonra isterseniz iç taraftaki yaprakları yukarıya doğru bükün.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ BİR PORTEKİZ MASALI ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Oduncu Babanın hediyesi

ESKİCİ ile karısı çok fakirdiler. Küçücük, kerpiç bir evleri vardı. Biribirlerini çok seviyorlar, çok mesut yaşıyorlardı. Gürbüz bir oğulları olmuştu. Bütün gün işlerini yaparlarken şarkılar söylerler, akşamları kapılarının önünde oturup dinlenirlerdi. Buradan şehir çok iyi görülürdü. Belediye reisinin mermerli köşküne, evlerin kırmızı kiremitli damlarına hasretle bakarlardı. Kendi evlerinin damı otlarla örtülüydü.

Çocukları bir yaşını bitirince ona bir hediye alamadılar, ama bunun için hiç de üzgün değillerdi. Her zamanki gibi işlerini bitirdikten sonra kapının önüne çıkıp oturdular. Ak sakallı, ihtiyar bir adam peşinden zayıf bir eşek sürükliyerek evlerinin bulunduğu tepeye tırmanıyordu. Kadın:

— Oduncu baba geliyor, diye söylendi.

— Zavallı adamcağız, bugün yine hiçbir şey satamamış. Eşeğe yüklediği odunların hepsi duruyor.

Oduncu evlerine yaklaşınca eskici:

— Hoş geldin Oduncu Baba, dedi. Yorgun görünüyorsun. Gel bir çorbamızı iç.

— Sağ olun. Bugün gerçekten çok yoruldum. Odunu satamadım. Yemek de yemedim.

Kadın:

— Buyurun beraber yiyelim, dedi. Ama peynir, süt ve ekmekten başka bir şeyimiz yok.

— Çok güzel, teşekkür ederim. Ama her şeyden önce eşeğimin yükünü indireyim.

Oduncu odunları bir yere koyarken adam karısına:

— Bu iyi bir adama benziyor, diye fısıldadı. Hayvanları seviyor. Kendinden önce onu düşünüyor!..

Yemekten sonra Oduncu Baba ev sahiplerine teşekkür ederek yola çıkmaya hazırlandı. O sırada eskicinin oğlu uyanıp ağlamıya başladı. Kadın çocuğu kucağına ala-

rak misafirinin yanına getirdi. Oduncu Baba:

— Ne güzel bir çocuk, dedi.

— Bugün bir yaşını bitirdi.

— Bu kadar fakir olmasaydım, oğlunuza iyi bir hediye vermek isterdim.

— Teşekkür ederiz. Zahmet etmeyin.

Oduncu Baba çocuğa mutlaka bir şey vermek istiyordu.

— Şimdi verecek başka bir şeyim yok. Bu odunlar size hediyem olsun. Önümüzdeki kış günlerinde yakarsınız.

Karı koca oduncu gözden kayboluncaya kadar arkasından baktılar. Sonra odunları eve taşıdılar.

Gece yarısı adam odanın içini dolduran parlak bir ışıkla uyandı. Hemen karısını da uyandırdı. Kadın:

— Kavak odunu, diye söylendi. Ay ışığında gümüş gibi parıldar.

— Ama bunlar gerçekten gümüş gibi duruyor.

— A! Sahi! Yaşasın, biz artık zengin olduk.

Adam biraz düşündükten sonra:

— Bu gümüş kütükler bizim olamaz, dedi. Onlar oğlumuza hediye edildi. Olduğu gibi saklamalı, büyüyünce kendisine vermeliyiz.

Odalarının içinde tahta döşeme yoktu. Adam hemen toprağı kazarak odunları gömdü. Sonra toprağı ayaklarıyla çiğneyip sertleştirdi, sıkıştırdı, eski haline getirdi. Karısına:

— Acaba Oduncu Baba nereye gitti, diye sordu. Bir daha buralara yolu düşerse kendisine teşekkür etmeliyiz.

Aradan yıllar geçti, ama Oduncu Baba bir daha görünmedi. Bulundukları ülkede açlık, hastalık baş gösterdi. Eskiciler çok fakir düştüler. Birçok defalar toprağı kazıp, gümüş odunları çıkarmak akıllarına geldi, ama kendi kendilerine oğulları büyüyünceye kadar onlara ellememeye söz vermişlerdi. Hayatlarını kazanmak için gittikçe daha çok çalışmak zorunda kalıyorlardı. Eski cömertlikleri hiç azalmamıştı. Kendi iki lokma ekmeklerini bazan evlerine gelen yolcularla, Tanrı misafirleriyle paylaşıyorlardı. Şehirdeki bütün insanlar onları tanır, ne kadar iyi insanlar olduklarını anlatır dururlardı.

Zamanla herkesin işi düzeldi. Tarlalar yeniden bol ürün vermeye başladı. Şehirdekiler kötü günlerde eskiciyle karısının kendilerine yaptıkları iyilikleri bir türlü unutamıyorlar, ayakkabılarını, atlarının eğerlerini hep ona yaptırıyorlardı. Eskici işleri böyle çoğalınca yanına iki çırak aldı. Kendi oğlu da babasının sanatını öğreniyor, ona yardım ediyordu. Eskici artık şehirdeki kırmızı kiremitli, güzel evlerden birinde oturacak kadar zenginleşmişti, ama eski kulübelerinden ayrılmıyorlardı. Eskisi gibi sade bir ömür sürüyorlar, fazla paralarıyla kendilerinden fakir olan komşularına yardım ediyorlardı. Bazan komşularından biri onlara şöyle derdi:

— Niçin daima bize yardım ediyorsunuz? Paranızı biriktirin, ilerde lâzım olur.

Eskici o anda evin içine gömdükleri gümüş odunları düşünerek:

— Merak etmeyin, oğlumuz gelecek günlerde aç kalmaz, diye cevap verirdi.

Tabii komşuları gümüş odunlar hakkında bir şey bilmezlerdi. İçlerinden:

— Eskici ne kadar akıllı bir adam, diye düşünürlerdi. Onun oğlu gerçekten hiç aç kalmaz. Çünkü babasının sanatını iyice öğrendi. Üstelik çalışmayı da çok seviyor.

Bir gün şehrin belediye reisi öldü. Şehirdekiler:

— Eskici bize her zaman yardım eder, daima bizim iyiliğimizi ister, dediler. Onu belediye reisi seçelim.

Eskici bu yeni vazifeyi sevinçle kabul etti. Ama belediye reisinin oturduğu mermerli köşke taşınmadı.

— Tanıdıklarım her zaman buraya gelip benden yardım isterler, dedi. Bundan sonra onları yine eski evimde kabul edeceğim. Mermerli köşkte otururum belki yanıma gelmeye çekinirler.

O kadar iyi bir belediye reisi olmuştu ki, şöhreti bütün ülkeye yayıldı. Oğlu da eskicilik yapıyor, çok iyi para kazanıyordu. Bir gün karı koca aralarında:

— Oğlumuz artık büyüdü. Ona Oduncu Babanın verdiği hediyeyi anlatmalıyız, diye konuştular.

Eskici oğluna gümüş odunların yerini göstererek:

— Şurasını kaz bakalım oğlum, dedi.

Delikanlı biraz düşündü, sonra :

— Bunca yıl onları oradan çıkarmamışsınız, dedi. Yine orada kalsalar olmaz mı? Benim şimdi gümüşe ihtiyacım yok. Sizin bana verdiğiniz en büyük hediye çalışma sevgisidir.

Kadın:

— Haklısın oğlum, dedi. Oduncu Baba da bize gümüş odunlardan çok daha değerli bir hediye verdi. Gümüş odunlar ayağımızın altında durdukça kendimize güvendik. Gelecekten korkup cimrilik etmedik. Ara sıra kendi kendime acaba gümüşler orada olmasaydı bu şekilde yaşar mıydık diye düşünürüm.

Oğlu gülümsiyerek:

— Eminim ki gümüşleriniz olmasa da siz yine iyi insanlar olurdunuz, dedi. Ben de aynı sizin yaşadığınız gibi yaşamak, sizin gibi iyi insanlar olmak istiyorum.

Bundan sonra eline kazmayı alıp uzun yıllar boyunca sertleşmiş olan toprağı kazmaya başladı. Çok geçmeden Oduncu Babanın verdiği bir kucak odun meydana çıktı. Bunlar ay ışığında gümüş gibi parlayan, gün ışığında ise olduğu gibi görünen kavak dallarından başka bir şey değildi.

MAGELLAN

Bu değişikliklere ne dersin ?

Ne diyeceğim, gemicilerimiz uzaklarda kanlarını dökerlerken bazı açıkgözler o kanları altına çevirmişler derim.

Peki, sen oralardan ne getirdin, bakalım?

Sayısız savaş yaraları, dost bir Malay kölesi ve bir de büyük bir fikir getirdim.

Büyük fikir dediğim şudur. Hani Baharat adaları denilen zengin bir memleket var ya, işte oraya ulaşmak için Kolomb gibi batı yönünü tutmak gerektir. Doğu yolunu tutan Vasco da Gama yanılmıştır. İşte bunu isbat edeceğim, ben !

Macellan yola çıkmak için Kral Mandel'den izin istedi, Kral planı beğenmedi.

Ama, Kral hazretleri göreceksiniz, şerefli ve çok kazançlı bir keşif olacak bu !

Planınızın uygulanabilmesi için dünyanın toparlak olması gerekir, böyle saçma şey olmaz !

Bunun üzerine Macellan kendi memleketi Portekiz'i bırakıp İspanya kralı birinci Karlos'a (sonraları Şarl-Ken adı ile tarihte ün alan İmparator bu adamdır) gitti.

Macellan İspanya sarayında Kral'la seyahat plânını açıkladı.

Evet Kral hazretleri, hep batıya gidilirse o adalara varılır.

İyi ama, batı boydan boya Amerika karaları ile sarılmış değil mi ?

Evet, ama ben orada iki okyanusu birleştiren bir geçit bulunduğuna inanıyorum... Oradan geçerek size dünyanın en zengin adalarını fethedeceğim.

Bilgisi ve yüreğinin ateşi ile Kıralın güvenini kazanan Macellan'a İspanya Devleti beş gemilik bir filo verdi. Filo 265 kişi ile 20 Eylül 1519 da, İspanya'nın San Lucar limanından kalktı

Şu filoyu ele geçirmek için 20 ay uğraştım. Gemilerdeki adamlar için ben kendi memleketinden kaçmış bir yabancıdan başka bir şey değilim. Beni bu kale kendi memleketim düşürdü.

On hafta sonra Rio De Janeiro körfezine demir attılar.

Yerlilerle dostluk kurdular

Bunlar dost insanlar. Sakın kötü bir şey yapmayın.

Brezilya sahillerinde duruş bir kaç gün uzadı.

Şu meşhur geçitten ne haber Kaptan? Yakında keşfedecek misiniz onu?

Ben o geçidin varlığına inanıyorum. Eski haritalarda bile gösterilmiştir.

20 Aralık 1519 Filo Güneye doğrtı. Pasıfik Okyanusuna açılan geçidi aramağa çıktı

Derken bir sabah

Bakın, sahil kayboluyor!

Tam aradığımız yer! Buradan batıya, öbür okyanusa geçilir

Fakat Macellan aldanmıştı, eski haritada «geçit» diye gösterilen yer denizin kolu değildi, Plata nehrinin son derece geniş olan halici idi.

Niçin inat ediyorsunuz? Bir çıkmaza düştük işte! Burası deniz değil, büyük bir nehir! Gemilerde kumanya azaldı. Öteki gemilerin kaptanları sıtatı ile biz de...

Yeter, susun! Bu nasıl konuşma?

Filonun amirali benim. Hepiniz beni dinliyeceksiniz. Siz gemici değil misiniz, yoksa? O geçit vardır, gidip bulacağız onu. Haydi gemilerinize! Rota: Güney!

Filo, aramaya devam etti. İki ay sonra ıssız bir koya sığınmak zorunda kaldılar

Ellerim dondu, aylardır gökyuzü örtülü. Buradan ne zaman kurtulacağız?

Ne korkunç ıssızlık bu? İn cin yok burada!

Durum pek acıklıydı. Kaptanlar yeniden amirale gittiler

Daha kısa bir yol biliyormuşsun, hani? Dokuz aydır bocalayıp duruyoruz.

Adamlarımızın sabrı tükendi, kendini koru, yahut yolu değiştir.

Beni korkutamazsınız. Bu andan itibaren disipline aykırı her hareketin cezası ölümdür.

Aylarca süren şiddetli bir kışlamadan sonra filo tekrar yola çıktı Macellan sıkı idaresi ile duruma hâkim oldu

Haftalar geçiyordu Gemiler şimdi de sonsuz bir kar fırtınası içine düşmüşlerdi.

Bir gemimiz kayalara çarptı, parçalandı! Bu gidişle Baharat adalarına ulaşamıyacağız.

İnan bana Pedro, yakında bütün sıkıntılarımız bitecek.

Bir ara bir boğaz görünür gibi olmuş; araştırmak için bir gemi gönderilmişti.

Gemi gideli 14 gün oldu; şimdiye kadar dönmeliydi.

İkinci gemiyi de kaybedersek bu seyahatten vazgeçmek gerekecek.

Ansızın top sesleri duyulmaya başladı.

Bir!... İki!.. Üç!..

Bir gemi! Bayraklarla donanmış! Geliyor!

Baş tarafı kanal gibi dar, sonra gittikçe genişleyen bir geçit. Sonuna kadar uzandık. Nehir değil, suyu tuzlu.

Yarım saat sonra, keşiften dönen geminin kaptanı Macellan'ın yanında

Çok şükür Tanrıya! Atlantikten Büyük Okyanusa geçilen yolu sen buldun kaptan.

Öteki gemiler de Boğaza açıldılar Sert dalgalarla çalkandıktan sonra duru mavi sulara ulaştılar

Sis çekildi! Bakın, işte Büyük Okyanus, Amerika kıtasının güney ucundan dolandık. Atlantikten Pasifik'e geçtik.

Fakat kumanya tükeniyordu. su bozulmuş, kokuyordu.

İskorpit tayfayı kırıyor, şimdiden 18 gemici kurban verdik.

Gözcüler çanaklıklara çıksın! Biraz sonra bir adaya yaklaşacağız.

Ertesi gün

Kara! Kara!

Burası bilinmeyen ıssız bir ada idi Gemiciler hemen karaya çıktılar

Suya kavuştuk! Buz gibi tatlı suya!

Ama burada, baharata benzer hiç bir şey yoktu.

Dostlarım, dinlendik, taze yiyecek bulduk. Şimdi yelkenleri açıp nasıl Baharat adalarına gideceğiz. Karabiber, zencefil, tarçın yetişen adalara! Biraz daha gayret!

Dört gün sonra bir ada daha göründü.

Macellan'ın vaktiyle Malakadan geçerken satın aldığı Malay kölesi burada çok heyecanlandı.

Beyim, konuştuklarımı anlıyorum. Demek ki memleketime yakın bir yerdeyiz.

Sevin, övün! Dünyayı çepe çevre devreden ilk adam sensin!

Burada da baharat yoktu. Ama gemiciler bazı demir şeyleri yerlilere veriyor, karşılığında altın alıyorlardı.

Macellan adanın kralı ile bir anlaşmaya vardı.

İspanya Kralı dünyanın en kuvvetli hükümdarıdır. Onunla dost olursan bu taraflardaki adaların hepsine seni kral yaptırırım.

Kabul ettim, ama şu şartla. Maktan adasını zaptedip bana vereceksiniz. Oranın kralı benim düşmanımdır.

Macellan yeni müttefiki memnun etmek için Maktan adasına asker çıkarmağa girişti. Fakat Filipin'liler, İspanyolları zehirli oklarla karşıladılar.

Haydi yiğitlerim! Karaya ayağımızı basalım, göreceksiniz, hepsi çil yavrusu gibi dağılacak!

Apansız bir zehirli ok Macellanın ayağına saplanır.

Aman!

Beyim! Sizi ben sırtıma alayım.

Olmaz! Beni bırakın. Siz hücum edin!

Şeflerinin düştüğünü gören İspanyollar yüz geri edip sandallarına koştular

Yalnız bir kaç Portekizli ile Malay kölesi yaralı şefin yardımına koştular.

Amirali bırakmayın!

O sırada vahşiler ulur gibi naralar atarak Macellana saldırdılar.

Askerler kaçıp gemilere sığınınca büyük denizcinin cesedi yerlilerin elinde kaldı.

İyi bir şeften mahrum kalan filo dağıldı. Her kaptan kendi başına bir yol tuttu.

Macellan'ın beş gemisinden yalnız «VICTORIA» (zafer) adında olan biri, adının şerefini korumuş, hayatta kalan 18 kişi ile, 6 Eylül 1522 de İspanya'ya dönebilmiş.

Ve böylece dünya tarihinde ilk defa bir gemi yer küresi üstünde tam bir devir yapmıştır.

TARİH HİKÂYESİ

LEVENTLER LEVENDİ «BABA ORUÇ»

BUNDAN tam 498 yıl önce Fatih Sultan Mehmet, Ege Denizindeki Midilli adasını fethetmişti. Fatih, bu adanın korunması için bir miktar asker ayırdı. Bu askerlerin başında da Fatih'le seferlere katılıp yararlıklar göstermiş Sipahi (süvari) Yusuf Bey adında bir kahraman vardı. Yusuf Bey, devletten maaş almıyan bir babayiğitti. Bunun için Fatih, Yusuf Beye, deniz kenarında bir çiftlik vererek ailesinin ve yanındaki askerlerin geçimini sağladı.

Yusuf Beyin İshak, Oruç, Hızır ve İlyas adlarında dört oğlu vardı. «Yusuf Bey, asker olduğu için oğullarını da kendi mesleğine sokmak istiyordu. Boş zamanlarında onlara Türk askerlerinin kahramanlıklarını anlatıyordu. Oğulları bu zaferlerle dolu hâtıraları duydukça heyecanlanıyor, birer kahraman olmak için and içiyorlardı. Fakat hiçbiri babalarının ahırda bulunan güzel atına binip de kırlarda dolaşmıyor, birbirleriyle savaş oyunu oynamıyorlardı. Onların gözleri hep ufuklarda, hep mavi dalgalarda dolaşıyordu. Hele Oruç ile Hızır, kıyıdan ve sandaldan hiç ayrılmıyorlardı. Boş zamanlarında sahile gidiyorlar, dalgalarla oynuyorlar, para bulunca da sandala binip denize açılıyorlardı.» (1)

Babalarının:

— Ben şehit olursam bu çiftlikte kim kalacak? Bu askerleri kim yetiştirecek?... Bunun için ata binin, karada şahlanmanın zevkini tadın!... demesine rağmen çocukları denize gönül vermişler, dalgalarla dost olmuşlardı. Bu çocukları, bu delikanlıları denizciliğe götüren başka bir sebep de vardı: Rodos, Venedik ve Ceneviz korsanları sık sık adalarına baskınlar yapıyorlar, Midillilerin gemilerini batırıyorlardı. Bu olaylar karşısında, içleri öç almak duygularıyle dolan Oruç ve Hızır kardeşler, hele, düşman gemilerini avlıyarak gelen kahramanlardan işittikleri zafer hikâyeleriyle büsbütün coşuyor, bir an önce denizlere açılmak istiyorlardı.

Nihayet, dileğine önce Oruç erişti. Bir gemi satın aldı ve kardeşi İlyas ile ticarete başladı.

Akdenizle Karadenizi birer Türk gölü haline getiren, Türk bayrağını Okyanuslarda şerefle dalgalandıran ve «Baba Oruç» diye tanınan büyük Türk denizcisinin ünü, bütün dünyaya yayılmağa başladı.

Yabancılar «Baba Oruç» sözünü doğru dürüst söyliyemedikleri için «Barbaros» diyip çıkıverdiler. Sonraları küçük kardeşi Hızır da aynı adla tanındı: Barbaros Hayrettin...

Oruç Reis, kardeşi İlyasla, karşısına çıkan düşman gemilerini yeniyor, cesaretiyle bütün dünyanın hayret ve takdirini kazanıyordu...

Fakat bir gün Hızır kardeşin kulağına acı bir haber ulaştı: Ağabeyi Baba Oruç, Rodos şövalyeleri tarafından esir alınmış, kardeşi İlyas da şehit edilmişti. Kendi gemisiyle Ege denizinin kuzey bölgesinde düşman kollamakta olan Hızır Reis, Rodos şövalyelerinin üzerine yürüdü ve zincire vurulup düşman gemisinde forsa (kürekçi) olarak çalıştırılan ağabeyini kurtardı.

İşte o günden sonra Oruç Reis, düşmana büsbütün diş bilemeğe ve denizlerde düşman gemileri kollamağa başladı...

Güzel bir yaz günüydü... Oruç Reisin gemisi Korsika adası açıklarında salına salına dolaşıyordu. Bu gemi oldukça küçüktü, 18 çift kürek ve bir yan yelkeni ile hareket ediyordu. Ancak dört tane topu vardı. Oruç Reis, gemi-

(1) *Barbaros: Ç. Uluçay*

27 MAYIS GÜNEŞİ

Uyandı sularımız, ışıdı göklerimiz,
Yiğit dağlarımız gerindi,
Kıvançla çatladı dalında tomurcuk
Yepyeni bir sabaha.
Yediden yetmişe yeniden doğduk.

Tek tektik, ayrı ayrı, uzak uzak
Ama zulme karşı tek yürek ayakta.
Elele gençlik, ordu, ölümsüz halkım
Tutsaklığa karşı Mustafa Kemal'le...
Bir gecede vuruldu kahpe karanlık yere.

Büyürüz yeni bir aşkla, özgürlüğe, esenliğe
Yarın daha al açar güllerimiz,
En namuslu çocuklarımızın kattığı kandan
Daha mutlu uçuşur bayrağımız
27 Mayısta doğan güneşle Ankara'dan.

Ahmet KÖKSAL

NE KADAR UYUYORUZ ?

Yapılan hesaplara göre 50 yaşındaki bir insan ortalama olarak ömrünün 6.000 gününü, yahut 16 yılını uykuda geçirmiştir. 50 yaşına gelinceye kadar 5.500 gün çalışmış, 4.500 gününü de eğlence ve istirahatle geçirmiştir.

★

CANKURTARANLAR

İsveçte bütün cankurtaran sandallarının içi turuncu renkte boyanıyormuş. Bu şekilde havadan görülmeleri çok daha kolaylaşıyormuş.

★

ÇOCUK BANKASI

Norveç'te Bergen şehrinde yalnız çocuklar için bir banka açılmış. Bu banka çocukları para biriktirmeye teşvik ediyormuş. Kapıları, oturacak yerleri, tezgâhları, masaları hep çocukların boyuna uygun olarak küçük yapılmış.

★

KOKULU FİLİM

Çok yakında Amerikada gösterilecek «Kokunun Esrarı» adındaki bir filim için Amerikadaki bir sinemada havaya otuz üç çeşit koku püskürtülecekmiş. Bu kokuların içinde sarmısak, şeftali, odun talaşı, katran, tütün dumanı ve tünelden alınan kurum kokuları varmış.

★

MAHUN AĞACI

Mahun ağacı gece ay ışığında kesilir. Çünkü o zaman ağacın içinde daha az besi suyu dolaşır. Odunu daha sağlam ve daha güzel renkli olur. Ekvatoral ormanlarda yetişen bu ağacın kerestesi çok kıymetlidir.

---

nin arka tarafında dimdik durmuş, ufukları gözlüyordu. Birden batı ufkunda bir nokta belirdi. Oruç Reis, gözlerini biraz daha açarak baktı baktı ve sonra başını geriye çevirerek leventlerine bağırdı:

— Alma!...

Yelkenle hafif hafif ilerlemekte olan geminin sağından, solundan birden bire 36 kürek, denize uzanıverdi.

Büyük denizci, hafifçe gülümsedi:

— Batıdan bir gemi geliyor; biraz bekliyelim!...

Yelken aşağı indirildi. Bütün leventlerin gözleri, yaklaşmakta olan gemiye çevrildi. Oruç Reis, tekrar bağırdı:

— Gemiler iki oldu!...

İlk görünen gemi adamakıllı yaklaştı. Bu, elli tane topu bulunan koskoca bir kadırgaydı. İçinde en az beş, altı yüz asker vardı. Oruç Reisin gemisinde ise sadece 150 levent!...

O sırada rüzgâr, şiddetle esmeğe başladı. Böyle koskoca bir gemi, o ufacık tekneye sıkıca bir bindiriverse parçalayıp geçiverirdi. Bu durumda yapılacak iş, yelken açıp küreklere sarılarak uzaklaşmaktı; Oruç Reis, hiç aldırmadı:

— Leventlerim, diye haykırdı, Tanrının bize gönderdiği bu kısmeti elbette ele geçireceğiz. Göreyim sizi!...

Birkaç levendin, böyle bir savaşa girişmenin ölümden başka bir şey olmadığını söylemeleri üzerine, o ana kadar yerinde bir heykel gibi duran Oruç Reis, hiddetle ileri fırladı, kılıcını çekti, yelken halatlarını kesti. Oradan kürekçilerin bulunduğu yere inerek bütün küreklerin kayışlarını birer birer kılıçtan geçirdi. Biraz sonra yelken parçaları ve kürekler deniz üzerinde yüzmeğe başladılar...

Reisin maksadını hiçbir levent anlıyamamıştı. Fakat onun gür sesi her şeyi aydınlattı:

— İşte artık kaçamıyacak bir haldeyiz. İster istemez savaşacağız. Ama hiç tasa çekmeyin, bu gemi bizim olacaktır!...

Reis, bütün leventlerini ambara indirdi. Yukarıda on beş yirmi kişi bıraktı ve onlara şu emri verdi:

— Mümkün olduğu kadar bitkin ve perişan görünün!... Haydi, şimdi güverteye dağılın!...

Reisin maksadı, düşmanda kazaya uğramış bir gemi hissini uyandırmak ve böylelikle onları boş bulundurup yaklaşarak cenk etmekti.

Karşıdaki gemi, Papalık donanmasının amiral gemisiydi. Bu gemidekiler, gerçekten fırtınaya tutulup parçalanmak üzere bulunan bir Türk gemisiyle karşı karşıya bulunduklarını sandılar ve hücuma geçmek zahmetine katlanmadılar.

Amiral gemisi, Oruç Reisin gemisine adamakıllı yaklaşınca güvertede duran leventler hemen kancalı halatlarla teknelerini düşman gemisine bağladılar ve bir anda ambarlardan çıkan leventlerle bu İtalyan gemisine baskın yaptılar. Buradakiler şaşkına döndüler, ne olduklarını anlıyamadılar. Bizimkiler, kısa bir savaştan sonra sağ kalan düşman askerlerini ambarlara hapsettiler ve o ufacık tekne ile koskoca gemiyi esir aldılar.

Bir ara, bir levent, Amiral gemisindeki Papalık bayrağını indirmeğe kalkınca Oruç Reis:

— Bırak kalsın! dedi ve leventlere İtalyan bahriyelilerinin elbiselerini giymelerini emretti.

Arkadan gelen gemi de Amiral gemisi kadar büyüktü. Amiral gemisinin bir Türk gemisini ele geçirdiğini zannettikleri için bu gemidekiler de sevinç içindeydiler ve hazırlıksız bir durumdaydılar.

İkinci gemi, epeyce yaklaştıktan sonra Reis:

— Ateş!... emrini verdi ve biraz sonra da Oruç Reis, bu geminin güvertesinde göründü. Böylelikle ikinci gemi de kolayca zaptedilmiş oldu.

Büyük Türk denizcisinin bu kahramanlığı, dünyaya yeni bir şan ve şeref dalgası halinde yayıldı...

Enver Naci Gökşen

Kır Sevgisi

O gün hava çok güzeldi. Ortalık günlük güneşlikti. Sabah evden çıkarken annesi:

— Tam kıra gidilecek hava, diyordu. İnşallah çok eğlenirsin.

Aylâ hiçbir şey söylemeden yemek paketini alarak yola koyuldu. Sınıf arkadaşlarıyla beraber kıra gitmek istemiyordu. Eskiden kırları çok severdi, ama şimdi herşey değişmişti. Aylâ bir kasabada doğmuş, büyümüştü. Birkaç ay önce yaz tatilinde o şehre taşınmışlardı. Babası tabiat bilgisi öğretmeniydi. Şehirde ders verdiği okulu daha çok beğeniyordu. Evde şehir hayatına alışamıyan tek insan Aylâ idi. Şehirdeki sıra sıra apartmanları hiç sevmiyor, eski sayfiye evlerinin bahçesinde arkadaşlarıyla oynadığı oyunları bir türlü unutamıyordu. Sokakta sel gibi akan otomobillerin arasında karşıdan karşıya geçerken korkudan ödü patlıyordu. Bu halini farkeden sınıf arkadaşları onunla alay edip duruyorlardı. Şehrin her tarafını iyice bilmediğini, tek başına çarşıya gidip alış veriş edemediğini öğrenince, çok hayret ediyorlardı. Aysel de Ülker de arkasından bir kere «korkak, korkak» diye bağırmışlardı. Bu yüzden sınıf arkadaşlarıyla bir yere gitmek istemiyordu. Hiç arkadaşı yoktu. Tek başına ne yapabilirdi? Sınıfındaki çocukların bir kısmı onunla hiç ilgilenmiyordu. Bazıları ise onu birbirlerine gösterip aralarında bir şeyler fısıldaşıyorlar, sonra da acayip acayip bakıyorlardı.

Okula yaklaşınca kapıda çocukları kıra götürecek otobüsü gördü. Erkek çocuklar içine dolmuştu bile. Birkaçının elinde top vardı. Bağıra bağıra konuşarak takımları ayırıyorlardı. Kızlar da otobüse biniyor, önce yer kapanlar sevdikleri arkadaşlarını yanlarına çağırıyordu. Aylâ iki öğretmenle en arkaya kalmıştı. Öğretmenlerden biri onu yanına oturttu. Öğretmen:

— Bugün hava çok güzel, iyi eğleneceğiz, değil mi, diye sordu.

Aylâ nezaketle:

— Evet, efendim, dedi.

Canı kimseyle konuşmak istemiyordu. Bir arkadaşının o anda «gel, beraber oturalım» demesi ne kadar hoşuna gidecekti. Ellerini cebine sokup pencereden dışarıya bakmaya başladı. Yalnız öğretmeni bir şey söyleyince cevap veriyordu.

Otobüs daha önce görmediği birçok sokaklardan geçerek şehrin dışına doğru ilerledi. Sola saparak bir köprüden geçti. Ondan sonra sağa döndü, ana yolda dümdüz gitmeye başladı. Etraftaki ağaçlıkları, bahçeleri gördükçe kızın içi rahatlıyor, üzüntüleri hafifliyordu. Kendi kendine «kim bilir, belki de eğlenirim» diyordu.

Bir zaman sonra otobüs ana yoldan çıkıp gölgeli bir yola saptı. Korunun içinde durunca çocuklar hemen dışarı çıkıp etrafa dağıldılar. Öğretmenlerden biri erkek çocuklara top oynayacak yer bulmak için onlarla beraber gitti. Çok geçmeden oyuna başladılar.

Kızlarla kalan öğretmen, onlara:

— Siz ne yapmak istiyorsunuz, diye sordu.

Aysel:

— Geçen yılki gibi koruda dolaşalım, dedi.

Diğer çocuklar da bu fikri sevinçle karşıladılar. Bütün kızlar bir araya toplanıp öğretmenleriyle beraber yola çıktılar. Erkek çocuklarla birlikte orada kalan öğretmen:

— Sakın çok uzaklara gitmeyin, diye tembih etti.

Korunun içinde bir patika bularak oradan yürümeğe başladılar. Aylâ en arkadan gidiyordu. Ağaçların arasından kuş cıvıltıları geliyordu. Önlerinden zıplayarak bir sincap geçti. Yakınlarında berrak bir dere yavaş yavaş akıyordu. Ansızın karşılarına ağaçlarla çevrili bir meydan çıktı. Bir kayın ağacından «cik, cik» diye bir ses geldi. Aysel:

— Bu ne, diye sordu.

Aylâ nasıl söze karıştığının farkında olmadan:

— Saka kuşu, dedi.

Bu söz ağzından çıkar çıkmaz utanarak önüne bak-

tı. Arkadaşlarının bilgisiyle övündüğünü sanmalarını istemiyordu. Bilgisini önemsiz bir şeymiş gibi göstermeye çalışarak:

— Kuş ötüyor, diye ilâve etti.

Kızlar merakla ağaca baktılar, ama kuşu uçarken pek az görebildiler. Öğretmen çocukların kuşla ilgilendiklerini görünce:

— Çocuklar, Aylâ belki bize bu ağaçların, yabani çiçeklerin adlarını söyliyebilir, dedi.

Bunun üzerine Aysel bir soru sordu:

— Şurada sapı uzun bir çiçek var. Kırmızılı sarılı. Acaba ne çiçeği?

Aylâ çabucak:

— Haseki küpesi, diye cevap verdi.

— Şu mor çiçek ne?

Ülker bu soruyu sorunca bütün başlar yeniden Aylâ'ya çevrildi. Aylâ:

— Ballıbaba, dedi. Ne güzel adı var, değil mi?

Çocuklar yeniden yürümeye başladılar. Yalnız Aysel'le Ülker, Aylâ'yı beklediler. Ülker:

— Bitkiler hakkında bu kadar bilgiyi nereden öğrendin, diye sordu.

— Babam tabiat bilgisi öğretmenidir. Kasabada oturduğumuz zaman babamın sınıfıyla gezilere giderdik.

Aysel patikadan on metre kadar uzaktaki bir ağacı göstererek:

— Acaba bu ne, diye sordu.

— Galiba karabiber ağacı. Gelin, gidip bakalım.

Patikadan ayrılarak ağacın yanına gittiler. Aylâ birkaç yaprak koparak avucunun içinde ezdi.

— İşte, dedi. Bakın tıpkı karabiber gibi kokuyor.

Aylâ gördüğü bitkilere bakarken o kadar dalmıştı ki, arkadaşlarını gittikçe patikadan uzaklaştırıyordu. Ülker:

— Çok yoruldum, biraz dinlenelim, dedi.

Aylâ derin bir nefes alarak etrafına bakındı. Sonra:

— Oh, burası ne kadar güzel, ne kadar sessiz, diye söylendi.

Birden aklı başına geldi. Niçin o kadar sessizdi? Arkadaşlarının sesleri duyulmuyordu. Hepsi birden o anda susmuş olamazlardı.

— Arkadaşlar nereye gittiler, diye sordu.

Aysel'le Ülker korkuyla ona baktılar. Patikayı göremiyorlardı. Avazları çıktığı

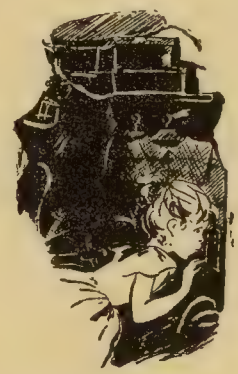

kadar bağırdılar, ama hiçbir cevap alamadılar. Bir kuşun «cik, cik»lerinden başka hiçbir ses duyulmuyordu. Aysel ağlamaklı bir sesle:

— Ormanda kaybolduk. Ah, şimdi ne yapacağız, diye söylenmeye başladı.

Kızların böyle korkuya kapılmaları Aylâ'yı çok kızdırıyordu.

— Durun bakalım, daha kaybolmuş sayılmayız, dedi. Patikayı bulup arkadaşlara yetişiriz.

— Ama patika ne tarafta?

— Şuradan gidelim.

— Olmaz, bu taraftan gitmeliyiz.

Aylâ da arkadaşları gibi bir türlü ne tarafa gideceklerine karar veremiyordu.

— Peki istediğiniz gibi olsun, dedi. Ülker'in söylediği tarafa gidelim.

Böylece yürümeye başladılar, ama karşılarına o zamana kadar hiç görmedikleri sık fundalıklar çıktı. Ülker'le Aysel korkudan elele tutuşmuşlardı. Yüzleri sapsarıydı. Aysel'in gözlerinden yaşlar akıyordu.

İçlerinde yalnız Aylâ cesaretini kaybetmemişti. O anda arkadaşlarının arkasından nasıl «korkak, korkak» diye bağırdıkları aklına geldi. «Görelim bakalım, korkak kimmiş» diye düşündü. Gülerek:

— Niçin mızmız bebekler gibi ağlıyorsunuz, dedi. Elbette yolu bulup geri döneceğiz.

Aysel korkuyla bir çığlık atarak yerinden sıçradı.

— Yılan!..

— Ne oluyor Allah aşkına? O yılan hiçbir şey yapmaz. Zehirli değildir.

— Ben ne bileyim, yılan-

lardan anlamam ki...

Aylâ kendi kendinden utanıyordu. Arkadaşları vaktiyle onunla alay etti diye, eline fırsat geçince öç almak hoş bir şey olmazdı. Aysel'e:

— Ağlama kardeşim, dedi. Korkacak bir şey yok.

— Öyle söylüyorsun, ama bizi ötekilerin yanına götürebilir misin?

— Tabii.

Aylâ arkadaşlarına cesaret vermek için böyle söylemişti. Babasından duyduğu bir söz hatırına geldi. «Kaybolunca insan yönünü güneş veya rüzgârdan bulabilir» derdi. Başını kaldırıp baktı. Ağaçların dalları o kadar sıktı ki, gökyüzü görünmüyordu. Aksi gibi rüzgâr da yoktu. Bundan sonra ağaçlara dikkatle bakmaya başladı. Ağaç gövdelerinden çoğunun yalnız bir tarafında yeşil yosunlar vardı. Bir yere oturup biraz düşündükten sonra sevinçle:

— Tamam, diye bağırdı. Haydi gidelim. Patikayı mutlaka bulacağız. Doğu yönünü tutmalıyız.

— Ama doğu neresi bilmiyoruz ki..

— Şu ağaçların gövdelerine bakın. Yalnız bir taraflarında yosun var. Vaktiyle babam anlatmıştı. Sık ormanlarda böyle ufak bitkiler ağaçların kuzeye bakan tarafında çıkarmış. Tabii bazan başka yerlerde de çıkabilir. Ama buradaki yosunlar hep aynı tarafta olduğuna göre, orasının kuzey olması pek mümkün.

— Peki ama, kuzeyi bul-

manın bize ne faydası dokunabilir?

Aylâ eline bir sopa alarak yere bir takım çizgiler çizmeye başladı.

— Okuldan ilk defa yola çıktığımız zaman şehrin kuzeyine doğru gidiyorduk. Köprüden geçerken sola döndük. Yani batıya yönelmişiz. Sonra sağa, yani kuzeye döndük. Ana yoldan ayrılırken batıya saptık. Otobüsten inip gezintiye başlarken sağa döndük. Demek oluyor ki, arkadaşlarla beraber kuzeye doğru yürüyormuşuz, yani patika kuzeye gidiyor. Karabiber ağacına bakmak için patikadan sola saptık. O halde şimdi patikanın batısındayız. Doğu tarafına gidersek yeniden patikaya çıkarız.

Aysel:

— Hadi, öyleyse hemen gidelim, dedi. Meğer sen ne akıllı kızmışsın da haberimiz yokmuş bizim.

Sesinden Aylâ'ya hayran olduğu belliydi.

Ormanın içinde aynı yönde dümdüz gitmek çok zordu. Ayaklarına taşlar takılıyor, karşılarına çalılıklar çıkıyordu. O şekilde epeyce yürüdüler. Bir zaman sonra bir akar su sesi işitildi. Dereye yaklaşmışlardı. Bu, patikanın yakınlarında kıvrıla kıvrıla akan dere olacaktı. Sesin geldiği tarafa doğru giderek bir anda hem dereyi, hem de patikayı buldular. Ülker:

— Şimdi ne tarafa gideceğiz, diye sordu.

Aylâ gülerek:

— Gerisi kolay, dedi. Hatırlarsanız korunun içine girerken yolumuz biraz yokuştu. Şimdi geri dönmek için iniş aşağı gitmeliyiz. Bakın su da öyle akıyor zaten.

Çok geçmeden arkadaşlarının sesini duydular.

— Aylâ! Ülker! Aysel! diye bağırıyorlardı.

— Buradayız.

Öğretmen çocukları görünce:

— Nerede kaldınız, diye sordu.

Sesinden çok korkup onları merak ettiği anlaşılıyordu. Aysel'le Ülker heyecan içinde birbirlerinin sözünü keserek başlarından geçenleri anlattılar. Maceranın kahramanı Aylâ idi. İki kız onun ne kadar akıllı, ne kadar cesur olduğunu anlata anlata bitiremiyorlardı. Ülker:

— Eğer o olmasaydı biz bir türlü yolumuzu bulamıyacaktık, dedi. Korunun içinde belki de açlıktan ölüp giderdik.

— Yok, o kadar değil. Biz eninde sonunda sizi bulurduk. Ama bu size ders olsun da bir daha öğretmeninizden ayrılmayın.

Aysel'le Ülker içlerinden:

— Biz böyle yerlerde bir daha Aylâ'dan ayrılmıyacağız, diyorlardı.

Akşam şehre dönecekleri zaman iki arkadaş en önden otobüse binip Aylâ'ya pencere kenarında yer ayırdılar. Sabırsızlıkla:

— Aylâ, gelsene, ne olur buraya otur, diye seslendiler.

Güneşin de Saati var!

Yazlıktaki evimizin önü çayırlık; öğle üzeri yemeği fazla kaçırmışım, şöyle bir uzanayım dedim, biraz dalmışım, ama uyumak ne mümkün! Sıcak bir taraftan, çocukların «goool! gool! vur! vur!» çığlıkları bir taraftan rüya görüyorum sandım. Böyle devamlı rüya olmaz ya, işi anladım, çocuklar yine öğle sıcağında güneş altında top peşinde koşup duruyorlar. Toz, toprak, ter içindeler. Evdekilere seslendim:

— Bu gürültü ne?

— Ne olacak, çocukların sesleri?

— Her gün hep bu saatlerde mi oynuyorlar?

— Tabii..

— Peki onlara mevsimin en sıcak aylarında güneş altında top oynamanın zararlı olduğunu söylemediniz mi?

— Söylemez olur muyuz? Gene bildiklerinden vazgeçmiyorlar?

Doğrusu üzüldüm. Pencereyi açıp seslendim.

— Çocuklar, oyunu bırakın da biraz yanıma gelin!

Hemen etrafıma toplandılar. Yüzleri, vücutları horoz ibiği gibi kızarmıştı. Ne söyliyeceğimi merakla bekliyorlardı.

— Öğle sıcağında, bu boğucu güneş altında bütün kuvvetinizi tüketecek bir oyunun sizlere getireceği zararları bilmiyorsunuz galiba?

İçlerinden biri:

— Top oynamak fena mı, doktor amca, dedi, atlet fanilâlarımızı çıkardık, hem yanıyoruz, hem top oynuyoruz. Siz de güneş banyosu iyidir, yapın diye yazmıyor musunuz?

— Yazıyorum, sizlere her yıl hatırlatıyorum ama, gene bazılarınız, güneşin dost olduğu kadar, düşman olduğunu unutuyor. Güneş iki tarafı keskin kılıca benzer. Her şeyin sırası, kaidesi var, onun dışına çıkanı güneş çarpar. Hele sizin yaptığınız gibi top peşinde durmadan koşar, terler, yanar, soğuk su içer, dondurma yerseniz, zatürree, zatülcenp olursunuz.

Güneşteki ultraviole ışınları D vitamini temin eder, kemikleri geliştirir. Bu vitamini kış aylarında balık yağından alırız, D vitamini kasların gelişmesine, kemiklerin kireçleşmesine yol açar, sinir sistemini düzenler, kemikleri zayıf, gelişmesi geri kalmış olanların birinci ilâcıdır.

Ömer dayanamadı:

— Gördünüz mü? Biz de gayet iyi yapıyor, hem top oynuyor, hem de güneşte yanıyoruz.

— Sizin yaptığınız, kendinize düşmanlık. Gökte parıldayan ve bakınca insanın gözlerini kamaştıran güneş, canlılara hayat verir, ağaçları yeşillendirir, meyvaları olgunlaştırır, karları eritir, ama saatlerce çıplak güneş altında kalınca da insanı çarpar, öldürüverir.

Hepsi birden:

— Öldürür mü? diye hayretle yüzüme baktılar.

— Öldürür tabii, ateş 41'e çıkar, baş ağrır, kusmalar başlar, çokluk çağırılan doktor pek bir şey yapamaz. Her yıl yazarım, eşe dosta söylerim, güneşte yavaş yavaş, vücudu alıştıra alıştıra yanmalı. Öğleden evvel 9-11, akşam 16-18 sıralarında, her gün beşer dakikadan başlayıp 8 gün içinde yarım saate kadar çıkmalı. Futbol, tenis, voleybol gibi bildiğiniz bütün oyunlar sıcakta değil, ikindi serinliğinde oynanmalıdır. Usulünde hareket eder, cildinizi yakar, ciğerlerinizi açık havada körük gibi çalıştırırsanız kışın öyle kolay kolay hasta olmaz, vücudunuz kadar, kafalarınızı da olgunlaştırırsınız .

Dr. Kâmran Şenel

Zebranın Derisi Nasılmış?

GÜNEŞLİ bir yaz sabahı idi. Sami adındaki yaramaz Zebra yavrusu sürüsünden uzaklaşarak yalnız başına biraz dolaşmak istemişti. Ormanın içinde koşarak ilerlerken bir ses duydu. «Kimmiş o!» diyerek başını çevirdi. Yakınındaki bir ağacın dalında küçük bir maymun oturuyor, gülümsiyerek kendisine bakıyordu.

— Süründen ayrılmışsın, kaybolmaktan korkmuyor musun, diye sordu.

Sami, dimdik durup olduğundan daha büyük görünmeye çalışarak şöyle cevap verdi:

— Ne diye korkacak mışim !... Zaten pek ileriye gitmiyeceğim. Uzaklara gitsem bile yolumu kaybedecek kadar aptal değilim!

Maymun, Zebra'nın kendine pek güvendiğini görünce, ona iyi bir ders vermek istedi:

— Peki, bu kadar akıllıysan sana bir şey sorayım, dedi. Senin derin beyaz üstüne siyah çizgili mi, yoksa siyah üstüne beyaz çizgili mi?

Sami, derin bir nefes aldı. Sırtına bakmak için başını çevirdi, ama çok iyi göremiyordu. Annesini ve tanıdığı diğer bütün zebraları gözünün önüne getirmeye çalıştı. Zebraların çizgilerinin siyah mı, beyaz mı olduğuna hiç dikkat etmemişti. Düşünüp taşınıp maymunun sorusuna karşılık verecek cevap bulamayınca yavaşça:

— Bilmiyorum. Hiç dikkat etmemişim, dedi.

— Gördün mü, dedi. Akıllı bir hayvan hiç değilse kendisinin neye benzediğini bilir.

Maymun, bunları söyledikten sonra daldan dala sallanarak ağaçların arasında gözden kayboldu. Sami'nin çok canı sıkılmıştı. Kendisinin nasıl bir hayvan olduğunu mutlaka öğrenmeliydi.

— Belki diğer hayvanlar bana bakarak bunu söyliyebilirler, diye düşündü.

Ormanın içinde yoluna devam ederken küçük bir yılan gözüne ilişti. Yılana sadece «merhaba» diyerek yanından hızla geçti. Küçük bir yılandan akıl almaya değmezdi. Boşu boşuna kaybedilecek vakti yoktu onun. Derken kocaman bir fille karşılaştı. Hemen yanına yaklaşıp nezaketle şunları söyledi:

— Affedersiniz, fil amca. Siz çok kuvvetli ve akıllı bir hayvan olacaksınız. Lûtfen bana söyler misiniz, benim derim beyaz üstüne siyah çizgili mi, yoksa siyah üstüne beyaz çizgili mi?

Fil uzun zaman Sami'ye baktı. O da işin içinden çıkamamıştı. Hortumunu havaya kaldırıp:

— Ben zebra değilim ki, ne bileyim, dedi.

Sami, filden doğru dürüst bir cevap alamayınca büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı, ama bunu ona belli etmedi. Teşekkür ederek yoluna devam etti. O kadar derin düşüncelere dalmıştı ki, bastığı yeri bilmiyordu. Az kalsın küçük yılanı ezecekti. Yılana:

— Niçin dikkat etmiyorsun, ayağımın altında dolaşıyorsun, diye kızdı.

Biraz sonra karşısına bir zürafa çıktı. Zebra hemen ona da derisinin nasıl olduğunu sordu. Zürafa başını eğip iri gözlerini açarak dikkatle zebraya baktı. Sonunda

üzüntüyle başını iki yana sallayarak bir şey anlayamadığını söyledi. Yakınlarında bir yerde oturan iyi kalbli, dost canlısı bir goril de Sami'nin sorduğu şeyi duymuştu. Gözlerini kırpıştırarak :

— Bana kalırsa sana siyah-beyaz çizgili demek yerinde olur, diye söze karıştı. İşin mi yok senin delikanlı? Böyle şeylerle boş yere kafanı yorma.

Sami yavaşça yanlarından ayrıldı. Üzüntüsü gittikçe artıyordu. Geveze bir maymunun sorduğu sorunun cevabını bir türlü öğrenememişti. Gözleri yaşardı, ağlamaya başladı. Bir damla gözyaşı ayaklarının dibinde otların arasında dolaşan yılanın üstüne düştü. Başını kaldırıp Sami'ye bakarak:

— Ne oldu Zebra kardeş, niçin ağlıyorsun, diye sordu.

Sami o kadar üzgündü ki, küçük bir yılana bile olsa, derdini birisine anlatırsa içinin rahatlıyacağını düşünerek maymunun sorusunu tekrarladı.

— Bunu ormandaki bütün akıllı hayvanlara sordum. Hiçbiri bilemedi, diyordu. Galiba hiç öğrenemiyeceğim.

Yılan gülümsiyerek:

— Bunu anlamak çok kolay, dedi. Ben buradan sana alttan bakınca sırtındaki çizgilerin uçlarını görüyorum. Bundan sonra bu iş için sakın kendini üzme. Sen karnını göremiyorsun, ama ben görüyorum. Karnın beyaz renkte, çizgiler ise siyah, yani derin beyaz üstüne siyah çizgili.

Sami bunu öğrenince yılana teşekkür ederek sevinç içinde koşmaya başladı. Çok geçmeden sürüsünü buldu. Çünkü bütün zebraları başına toplayıp derilerinin beyaz üstüne siyah çizgili olduğunu ve kendisine bunu küçük akıllı bir yılanın öğrettiğini anlatmak için sabırsızlanıyordu.

Küçük Bir Tavşanın Masalı

Bakın küçük bir tavşan size resimler çizerek bir masal anlatıyor. Siz de elinize bir kalem kâğıt alarak tavşanın çizdiği şeyleri çizmeye başlayın. Böylece hem tavşanın masalını öğreneceksiniz, hem de masalın sonunda hoşunuza gidecek bir sürprizle karşılaşacaksınız.

Bir zamanlar, küçük bir tavşan yaşıyordu. Upuzun kulakları, top gibi bir kafası ve pamuk gibi bir kuyruğu vardı.

Bu küçük tavşan gezmeyi çok severdi. Dünyayı görüp gezmek, maceralar geçirmek isterdi. Yaşadığı yerden bıkmıştı. Bir gün dünyayı görmek için yola çıktı. Bu şekilde iki dağ aştı.

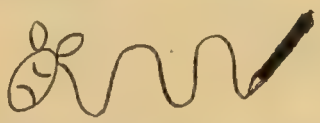

Sonra birden bire aşağıya doğru inmeye başladı. Dünyanın altına geldi.

Orada birçok oyuklar gördü. Tavşanlar böyle oyukları çok severler. Bunların içine girdi çıktı. Iki oyuğu geçtikten sonra bir müddet dümdüz yürüdü. Derken karşısına iki oyuk daha çıktı, onlara da girdi çıktı.

Şimdi geniş bir çöle gelmişti. Burada yoluna devam ederken kumlardan başka bir şey göremiyordu. En sonunda karşısına sırtında iki kamburu olan kocaman bir hayvan çıktı. Siz bu hayvanı tanıdınız mı? Bu bir deve idi.

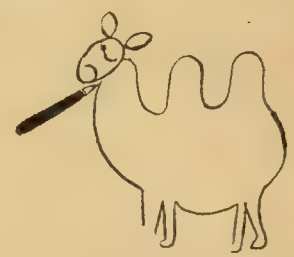

Deve resmi yapmak eminim ki bundan sonra size çok kolay gelecektir. Küçük tavşanın hikâyesini aklınızda tutarsanız bunu arkadaşlarınıza anlatarak hem onları eğlendirirsiniz, hem de bir deve resmi yapmış olursunuz.

HEYECANLI YOLCULUK

9 Ağustos 1831 de Amerika Birleşik Devletlerindeki Albany şehrinin sokakları büyük bir kalabalıkla doluydu. Halk akın akın ilk defa işliyecek treni görmiye gidiyordu. Derek Dexter adındaki bir çocuk da bunların arasına katılmıştı. Kalabalığın içinde güçlükle kendisine yol açıyordu.

«Dewitt Clinton» adını taşıyan tren harekete hazırdı. Bacasından etrafa dumanlar saçıyordu. O gün tren 30 km. ye yakın bir yol gidecek ve tekrar geriye dönecekti. Lokomotifin çok büyük tekerlekleriyle buhar kazanının üstünde upuzun bir bacası vardı. Makinanın arkasında duran adam herkese önemli bir iş yapacağını anlatmak istermiş gibi gururla uzaklara bakıyordu. Çünkü makinayı işletip treni o yürütecekti.

Lokomotifin arkasındaki vagonda bir küme odunla iki fıçı su vardı. Bu vagondan sonra o devirde şehirler arasında işliyen posta arabalarına benzer üç vagon arka arkaya takılmıştı. Her araba da sekiz, dokuz kişi alıyordu. Birkaç kişi de arabanın tepesine çıkıp oturabiliyordu. Arabaların arkasına bağlanan üstü açık vagonlar aslında yük taşımak, yolcuların eşyalarını koymak için yapılmıştı, ama o gün bunların üstüne tahta sıralar konulmuştu. Böylece trenin alacağı yolcu sayısı artırılmış oluyordu.

Derek trenin her tarafına dikkatle bakıyor, böyle bir şeye binmenin ne kadar eğlenceli olacağını düşünüyordu. Trenin yanında boydan boya yürüyebilmek için kendisine yer açmaya çalışırken aceleyle bir adamın ayağına bastı. Hemen «affedersiniz efendim» dedi. Adam elindeki kâğıda bir şeyler çiziyordu. Gülümsiyerek çocuğa baktı. Derek:

— Ne yapıyorsunuz, diye sordu.

Adam çocuğun bu sualini cevaplandırmadan ona başka bir şey sordu:

— 9 Ağustos 1831 gününün Amerika tarihine geçeceğini biliyor musun?

— Tabii. Bugün Dewitt Clinton ilk defa işliyecek de ondan.

— Onunla beraber tarihte William Brown'un adı da anılacak.

— Ya öyle mi? Kim bu William Brown?

— William Brown benim. Senin adın ne?

— Derek Dexter. On iki yaşındayım. Burada dedemin yanında kalıyorum.

— Trene binecek misin?

— Çok isterdim ama binemiyeceğim. Siz binecek misiniz?

— Hiç binmez olur muyum?

Adam elindeki kâğıdı katlıyarak ceketinin cebine koydu. Sonra üstü açık vagonlardan birini göstererek:

— Benim yerim şurası, dedi. İstersen çıkıp birkaç dakika otur.

Derek sevinçle çıkıp vagona oturdu. Yanında, karşısında trenle ilk defa seyahat edecek yolcular vardı. Ağır başlı adamlar, en süslü elbiselerini giymiş kadınlar... Bir adam yolculardan para topluyordu. Bir ara Mr. Brown'la konuşup, Derek'e baktı. Sonra trene bindi.

Birden tren düdük öttürdü. Yolcularla seyirciler heyecan içinde kaldılar. Derek aceleyle yerinden kalktı, «hemen aşağıya ineyim» diye söylendi. O anda yeniden düdük öttü. Lokomotiften acayip sesler gelmeye başladı. Biraz sonra harekete geçti. Lokomotife zincirlerle bağlı olan arabalarla üstü açık vagonlar sarsıla sarsıla gidiyorlardı. Bazan vagonlar biribirine çarpıyor, yolcular sarsıntıdan yerlerinden fırlayıp birbirlerinin kucağına düşüyorlardı. Herkes korkudan avaz avaz bağırıyor, düşmemek için bir yere sıkıca tutunuyordu.

Derek üstüne düşen bir sürü insanın altından çıkıp ayağa kalkarak Mr. Brown'a yaklaştı.

— Beni trenden indirin, diye bağırdı. Anneannem merak...

Sözlerini bitiremedi. Lokomotifin bacasından kapkara dumanlarla birlikte kıvılcım ve ateşler çıkmaya başlamıştı. Bunlar rüzgârla geriye doğru savruluyor, yolcuların üstüne yağmur gibi yağıyordu. Kadınların ipekli elbise-

leri yanık ve kurum lekeleri içinde kaldı. Dumanlar herkesin ağzına, burnuna, gözüne kaçıyordu. Trene bindiklerine pişman olmuşlardı, ama yolda hiç durmadığı için inemiyorlardı. Zamanla kıvılcım yağmuru hafifledi. Trenin sarsıntısına alıştılar. İçlerinden birkaçı diğerlerini de neşelendirdi. Bunu bir seyahatten çok, heyecanlı bir macera olarak kabul ediyorlar, yerlerinde sarsıldıkça kahkahalarla gülüyorlardı.

Yalnız Derek'in hiç sesi çıkmıyordu. Her an Albany'den uzaklaşmaktaydı. Kim bilir dedesiyle anneannesi onu ne kadar çok merak edeceklerdi.

Tren su almak için bir yerde durdu. Trenin durması da kalkması gibi çok sarsıntılı olmuş, yolcular yeniden birbirlerinin kucağına yuvarlanmışlardı. Öndeki lokomotif durunca, arkadan gelen vagonlar hızlarını alamıyarak birbirlerinin üstüne bindiriyorlardı.

Derek'in hiç eğlenmediğini gören William Brown:

— Niye öyle suratını asıp duruyorsun, dedi. Olan oldu bir kere. Boş yere üzülmenin faydası yok. Trene binmek istiyordun zaten. Eline bu fırsat geçmişken tadını çıkarmaya bak.

Derek adamın sözünü dinledi. Trene binmek aslında onun da hoşuna gidiyordu, ama üzüntüsünden o zamana kadar eğlenememişti.

Tren kalkışından tam iki saat sonra yolun sonuna vardı. O şehirde de büyük bir kalabalık toplanmıştı. Dönüş yolculuğu gidişten çok daha rahat geçti ve tam 38 dakika sürdü. Makinadaki bazı bozuklukları düzeltip, hızını artırmışlardı. Yolcuların neşesine diyecek yoktu. Birbirlerine şakalar yapıyorlar, şarkılar söylüyorlardı.

Tren Albany'ye girince, William Brown, Derek'e:

—İstersen ben de seninle eve kadar gelip, anneannenle dedene bu işte senin bir kabahatin olmadığını söyliyeyim, dedi.

Çocuk yabancıların yanında azar işitmek istemiyordu.

— Hayır teşekkür ederim, diye cevap verdi. Kendim anlatırım. Allaha ısmarladık.

Anneannesi evin kapısında duruyordu.

— Trene binmişsin, dedi.

— Anneanne gerçekten binmek istemedim. Bindikten sonra da hiç eğlenmedim.

Anneannesi bu sözleri duyunca, hayretler içinde kalmıştı.

— Nasıl olur? Trene binmek istemiyordun da niçin Mr. Brown'dan paranı vermesini istedin. Trenciye senin paranı verirken görmüşler.

Bu sefer Derek şaşkın şaşkın bakakaldı. Böyle bir şey olduğunu hiç anlamamıştı. Anneannesi:

— Deden o adama yol paranı vermek için otele gitti, dedi. Yabancılardan para almak çok ayıptır.

Çok geçmeden dedesi de eve döndü. Gülerek:

— Mr. Brown'la konuştum. Çok şakacı adam, diyordu. Senin ondan para istemediğini söyledi. Hattâ tren kalktığı zaman paranın verildiğinden haberin bile yokmuş.

— Evet dedeciğim.

— 12 yaşındaki bir çocuk için tren seyahatinin hoş bir değişiklik olacağını söyledi. O büyük bir sanatkâr. Siyah kâğıdı oyarak trenin şeklinde kesmiş. Onu herkesin görebileceği bir yere asacaklarmış. Derek'e de ilk yaptığı krokiyi gönderdi. İşte..:

Kâğıttaki tren resmi o kadar canlıydı ki çocuk onu yeniden görüyor, duman kokusunu duyuyormuş gibi oluyordu. Anneannesiyle dedesine bakarak:

— Size yolculuğumu anlatayım mı, diye sordu.

— Anlat tabii. Gelecek sefere biz de gideceğiz.

Derek anlatmaya başladı.

— Ömrümde hiç bu kadar heyecanlanmamıştım. Rüzgâr gibi gidiyorduk. Saatte 50 Km. hızla...

★

Her kardeşin bir kumbarası olmalı!... Yapı ve Kredi Bankasından alacağınız kumbaralı bir ikramiyeli Aile Cüzdanında hem para biriktirir, hem de bankanın zengin ikramiye çekilişlerinde talihinizi denersiniz. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından birçok çocuğa apartman dairesi ve çeşitli para ikramiyeleri çıkmıştır.

Elma Bahçesindeki Meteor

AĞUSTOS ortalarında bir gece Ercan yatmadan önce anneannesinin evindeki balkona çıkmış, yıldızlara bakıyordu.

— Anneanne, bu gece durmadan yıldız kayıyor.

Mutfaktan anneannesinin sesi duyuldu:

— İçinden bir şey dile, bak nasıl olacak.

— Aman, anneanne! Ben böyle şeylere inanır mıyım sanıyorsunuz. Tabii aslında yıldız kaymaz, biliyorum. Onlara meteor denir.

— Bir dakika Ercan, musluğu kapatayım. Bir şey duymuyorum.

Anneannesi çok geçmeden çocuğun yanına geldi.

— Anneanne, kayan yıldızları anlatıyordum. Meteorlar fezadan dünyanın atmosferine girince yanarlar. Bazan iyice yanmadan yere düşerler. İşte, bakın! Ne güzel! Elma bahçesinin üstüne kadar indi.

— Ya, çok güzel, Sakın bizim bahçeye düşmesin.

Anneannesi şaka yaptığı halde Ercan bunun farkında değildi.

— Merak etmeyin, bahçeye düşmedi, dedi. Keşke yakınlara küçük bir meteor düşse. Ama hiçbir zarar yapmıyacak kadar küçük olsun.

Anneannesi çocuğu okşayarak:

— Hadi, yavrum, yatma vakti geldi, dedi. Meteorları aklından çıkarıp bir an önce uyumaya çalış. Yarın elma bahçesine gidip meteor düşmüş mü, diye bakarsın.

Ercan gidip yatağına yattı. Bir türlü uyuyamıyordu.

— Acaba elma bahçesine meteor düştü mü, diye düşünüyordu. Eğer düştüyse belki hâlâ yanıyordur. Ah, şunu bir görsem!

O sırada anneannesinin de odasına çekilip kapıyı kapadığını işitti. Dolabından elektrikli fenerini çıkardı. Yatak odasının penceresinden çıkıp su borusuna tutunarak aşağıya indi. Ay doğmuştu. Elma bahçesine giden yol çok aydınlıktı. Elma ağaçlarının birinin yanından geçerken çok acayip bir şey gözüne çarptı. Önce ağaç dalının bir parçası gibi görünüyordu. Sonra kıpırdadı. Giyinişi bildiğimiz insanlara benzemiyen küçücük bir adamdı bu. Bir dala basıyordu, Fakat baş aşağı duruyordu. Elindeki bir dürbünle etrafa bakıyordu. Birdenbire yere düştü. Böyle bir düşüşten kafası patlayabilirdi. Ama o, hiçbir şey olmamış gibi çabucak ayağa kalktı. İşte o zaman Ercan'ı gördü.

— Sen buralı mısın, diye sordu.

— Evet.

— İyi. Bir dakika. Ayaklarımdan yerçekimini kaldırayım.

Ayakkabılarının üstündeki birkaç vidayı çevirdi. Elma ağacının gövdesine doğru yürüdü. Düz yerde yürür gibi buraya çıktı. Ağacın dalında eski durduğu yere geldi. Dürbünüyle biraz daha etrafı araştırdı. Sonra yürüyerek ağaçtan indi. Ercan'ın karşısına gelince durdu.

— Sen yerli misin?

— Efendim?

— Bir dakika.

Böyle söyliyerek cebinden bir kutu çıkardı. İçinde küçük parlak kartlar vardı. Bunlardan birine bakarak tekrar konuşmaya başladı:

— Sen... Türkiyeli... Sen Türkiye'de mi doğdun?

— Evet.

Küçük adam yeniden kartlarına bakarken, Ercan'ın eski korkusu geçti. «Hem bizim elma bahçemize girmiş, hem de bana sorular sormaya kalkışıyor» diye düşünerek adama kızdı.

— Hey, bana bak, diye bağırdı. Sen kim oluyorsun? Ne hakla bahçemize girdin? Seni şimdi...

Çocuk bu sözleri söylerken, adam hemen kartlarını cebine koydu. Bileğindeki saat gibi bir şeyi kurdu. Sonra Ercan'ın göğsüne tek parmağıyla dokundu. Çocuk sırt üstü yere yuvarlandı.

— Ne bağırıyorsun? Sus bakayım.

Ercan ayağa kalkıp yumruklarını sıktı. Adam:

— Ben Martinea gezegeninin kâşiflerindenim, dedi.

Çocuk bu gezegenin adını hiç duymamıştı.

— Şuna bakın, ne kadar kurumluymuş, diye söylendi.

Adam cebindeki kartları çıkarıp karıştırdı.

— «Kurumlu» ne demek?

— Kurumlu mu? Şey... Pek önemli değil. Elindekiler ne?

— Sizin dilinizle konuşmak için bu kartları kullanıyorum. Martinea bilginlerinin elinde çok kuvvetli radyo alıcıları vardır. Dünyalıların konuştuğu bütün dilleri radyodan öğreniyorlar.

— Gezegeniniz nerede?

— Sizin güneş sisteminizin dışında kalıyor.

— Ben onun için adını duymamış olacağım. Peki buraya nasıl geldin?

— Gel, göstereyim.

Adam, Ercan'ı bahçenin açıklık bir yerine götürdü. Burada alüminyuma benzer bir şeyden yapılmış yuvarlak bir cisim vardı. Üstünde acayip makinalar, borular göze çarpıyordu. Ercan:

— Sakın bu uçan daire olmasın, dedi. Hani uçan daire diye bir şey yoktu?

Adam kartlarını açtı.

— Burada o kelime yok, dedi. Uçan daire ne demek?

— Bir zamanlar dünyaya başka gezegenlerden uçan dairelerin geldiği söyleniyordu. Ama bilginler aslında böyle şeyler olmadığını açıkladılar.

Adam küçük daktilo makinasını çıkararak Ercan'ın söylediklerini not etti.

— Bu Astral Roket Diskidir, dedi. Belki siz feza gemisi dersiniz. Şimdi lütfen bana yardım edin. Otel nerede?

Ercan nezaketle:

— Buralarda otel yoktur, dedi. İsterseniz bu gece bizde kalın. Anneannem de misafiri sever. Benim odamda bir sandık var. İçini boşaltırız orada yatarsınız.

— Peki. Hız 120 km.

Ayakkabılarının üstündeki birkaç düğmeyi çevirdi. Sonra Ercan'ın gösterdiği tarafa dönerek harekete geçti. Çocuk da bahçede onun peşinden koştu. Ama adam o kadar hızlı gidiyordu ki bir anda gözden kayboldu.

Ercan ertesi sabah uyanınca kendi kendine :

— Rüyalar ne güzel oluyor, diye söylendi. İnsan gözleri kapalıyken çok heyecanlı maceralar geçiriyor. Ben bu gece rüya gördüm. Ama neydi acaba?

Anneannesi dışardan sesleniyordu:

— Uyandın mı Ercan? Hani bu sabah elma bahçesine gidip meteor düşmüş mü, diye bakacaktın.

Ercan'ın bir anda aklı başına geldi. Rüyasında ne gördüğünü hatırladı. Acaba Martinea gezegeninden gelen küçük adam nereye gitmişti. Hemen kalkıp sandığın içine baktı. Adam yoktu.

— Küçük adam belki de bahçede kalmıştır, diye söylendi. Kahvaltıdan sonra gidip feza gemisinin durduğu yere bakayım.

KOCATEPEDE MUSTAFA KEMAL

Şöyle bir doğruldu Mustafa Kemal
Kır atının üstünde göklere doğru.
Dağlar arasında yükselen
Tunçtan bir heykele benziyordu.

Belliydi kaynaştığı gözlerinde
Masmavi okyanus dalgaları misali
Düşünce dalgalarının durmadan.
Bakışları çelik, bakışları kavi,
Bakışları aslan mı aslan.

Sabih ŞENDİL

YENİ ÇIKTI

Doğan Kardeş Yayınları arasında dört yeni Grimm Masalı daha çıktı :

1 — Su Perileri,
2 — Danseden Pabuçlar,
3 — Karga Burunlu Kral,
4 — Üç Dil.

İyi kâğıda iri harflerle basılmış renkli, resimli her kitap 100 kuruş. (Doğan Kardeş P. K. 1146) adresine posta pulu yollıyan kardeşlere derhal gönderilir.

MEŞHUR OLAN KARDEŞLERİMİZİ TANITIYORUZ

YALÇIN ÇETİN

Yalçın Çetin : «Çalışmaktan sıkıldığım zaman şiir okuyorum. Şiir beni duygulandırıyor. Duygulanınca yine çizgilere dönüyorum» diyor.

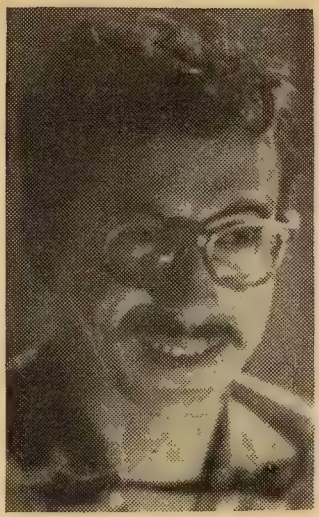

Yalçın Çetin

ORTAOKULDA, bir duvar gazetesinde gördüğüm kötü çizilmiş üç karikatür merakımı uyandırdı. Gördüklerimin kötü olduğunu anlıyacak kadar karikatür bilgisine, hattâ zevkine sahip olmadığım için, büyük bir hızla çalışmaya koyulup, o gazetedekilerden çok daha kötü karikatür biçimleri üretmeye başladım. O zaman ve ondan daha bir süre sonra karikatürü, yapabildiğim kadar tanıyamamanın çok zahmetini çektim doğrusu.

İnsanı bir sese (Müzik sesi tabiî), bir biçime, bir renge ne sürükler? Beni de karikatür çizmeye o zorladı işte. Çizgiye ve mizaha yakınlık duymanın nedenleri bilgimin başlamadığı yerlere kadar uzanıyor. Daha okumayı, yazmayı öğrenmediğim günlerde gördüğüm bir gülünçlü filmi, ilkel desenimle kopye etmeye çalışmıştım. Şimdi düşünüyorum da; neden gülünçlü film çekti beni diyorum. Ciddi bir film de olabilirdi pekalâ...

Günümüzün birçok genç karikatüristlerininki gibi benim de ilk karikatürüm Doğan Kardeş'de çıktı. 1 Mayıs 1947 de. O zaman Doğan Kardeş 15 günde bir çıkıyordu ve boyu daha büyüktü.

Ilk karikatürümün çıktığı günün heyecanını anlatamam. Ama bu konuda, yazarken bana hâlâ o günün mutluluğunu duyuracak anılarım var. Örneğin, karikatürüme yer verildiği yetmiyormuş gibi Vedat Nedim Tör beyin, ilk telif ücretim olan bir gümüş lirayı bana kabul ettirmeye çalışmasını hiç unutamam. Diyorum ki, başka param olsaydı da harcamasaydım o lirayı. Saklasaydım. Ondan daha değerli telif ücreti almadım, bu günedeğin. Bu karikatür, o lira benim amatör heyecanıma profesyonel bir açı verdi. Bu yönden yıllar sonra bir karikatürümün Doğan Kardeş'e kapak kabul edilmesini eriştiğim ikinci merhale sayıyorum.

Fransız düşünürü Bergson, mizahın ödevini, mizahın bir yanı olan «gülme» ile şöyle anlatıyor: «Gülme örf

Yalçın Çetin'in 1947 de Doğan Kardeşte çıkan ilk karikatürü.

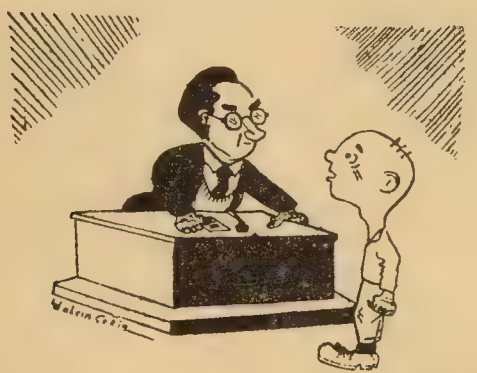

Yalçın Doğan Kardeş okuyucuları için aynı espriyi bugün böyle çizdi.

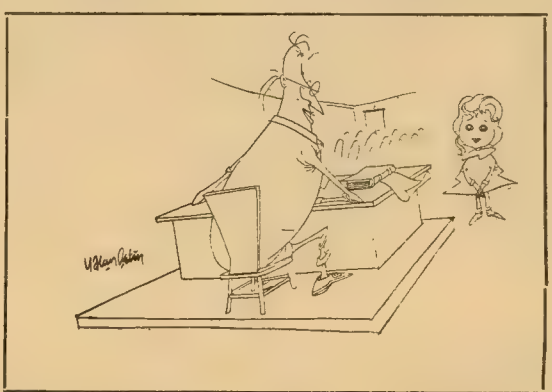

— Mısır nerdedir yavrum ?...
— Yazın tarlada, kışın kalburdadır efendim !

ve âdetleri cezalandırır. Nasıl görünmemiz gerekiyorsa öyle görünmeye çalıştırır. Günün birinde de nihayet ıslah eder» Bu, mizahın belli bir aksaklığa karşı, düzeltme vasıtası olarak kullanıldığını anlatır bize.

Ne var ki, mizah diğer eğitim yolları gibi etkisini direkt olarak değil, dolaylı bir temasla sağlıyor. Örneğin: Kişinin aksayan yanına kaş çatıp, düzelmesi emrini vermiyor da gülüyor. «Dilediğin kadar bu işi, bu aksak gidişi sürdürebilirsin ama ben de sana hep gülerim» diyor. Bu yönden mizah terbiye sistemleri içinde en az şiddeti fakat en çok etkisi olanıdır bence. Çocuk eğitiminde gerek şiddetini duyurmaması, gerekse etkisinin büyüklüğü mizahtan faydalanılması gerektiğini düşündürür bana. Yalnız bu çok güç istiyen bir yol. Önce çocuğa «normal» olanı göstermeli ki, o gülüncün normal olmadığını anlasın.

Mizahın bir kolu olan karikatürle çocuk eğitimine girişeceksek ona renkli, süslü bir masal estetiği kazandırmaya çalışamayız artık. Gerçek olan yaşamasında, mizahın amacına varmak için dolaştığı yollarda yürütmeliyiz onu.

Çizmeden önce devamlı olarak okuyorum. O kadar az vaktim var ki, okuduğum saatlerde çizemediğim için haftada bir kaç gece sabaha kadar çalışmak zorunda kalıyorum. Çok çay içiyorum çalışırken. Biraz sinirli, fakat çok sabırlı oluyorum... Çalışmaktan sıkıldığım zaman şiir okuyorum. Şiir beni duygulandırıyor. Duygulanınca yine çizgilere dönüyorum. Zaten yapmak istediğim bu. Duygularımı akılla biçimlendirip karikatürde «Çizgide Mizah»a gitmek istiyorum. Zaman zaman renkli çalışmak çok hoşuma gidiyor. Böyle olunca, karikatürü bırakıp resim fırçalarıma sarılıyorum.

Eskimo Hayatı Gelişiyor!

AMERİKADA bazı kimseler tatillerini Kanada'nın kuzeyindeki Baffın adasında Eskimoların işlettiği bir kampta geçiriyorlar. Bu soğuk ülkede tatil geçirmek insana pek de heves edilir bir şeymiş gibi gelmiyor, ama kuzey kutbuna yaklaşmak istiyen turistler onlarla beraber oturmak, ava çıkmak, balık tutmak için pek çok para sarfetmekten çekinmiyorlar. Bu yaz Eskimoların, mücadeleler ve güçlüklerle dolu hayatlarını paylaşmak arzusu ile gelmiş geçmiş birçok misafirleri olmuştur.

Bu kampı memleketin kuzeyinde yaşıyan bu zavallı insanlara yardım etmek maksadıyla Kanada hükümeti kurmuştur. Hükümet buradaki hayat standardını yükseltmek, çok ağır ve tehlikeli şartlar altında yaşıyan bu insanlara hayatın tadını göstermek istemektedir. Son yıllarda Ren geyiği sürülerinin azalması eskimoların çok sıkıntı çekmesine sebep olmuştur. Çünkü bu geyikler birçok işlerine yarar. Etini yerler, derisinden elbise ve çadırlarını yaparlar.

Kanada hükümeti şimdi Eskimolara kendi topraklarının da Kanadanın bir parçası olduğunu duyurmak, onlara böyle bir güven ve rahatlık duygusu vermek için çalışmaktadır. Bu topraklar maden filizleri ve diğer tabii kaynaklar bakımından çok zengindir. Eskimolar bir çok işleri yapmıya kabiliyetli insanlardır. Son zamanlarda Kanadanın büyük bir şehrine gönderilen bir Eskimo grupu diesel motörlerini işletmeyi pek kısa bir zamanda öğrenerek teknik işlerdeki kabiliyetlerini ispat etmişlerdir.

Eskimoların daha iyi bir yaşama seviyesine ulaşmaları için mutlaka okuyup bilmedikleri birçok şeyleri öğrenmeleri gerekir. Geçen yıl Kanada hükümeti burada on iki yeni okul açmıştır. Bu okullara bütün Eskimo çocuklarının devam edebilmesini sağlamak için sekiz yıllık bir çalışmaya daha ihtiyaç vardır, ama daha şimdiden Arktik Kanadada yaşıyan çocukların yarısı okula gitmektedir. Bundan başka yetişkin Eskimolara da okul dışında kendilerine faydalı olacak bazı bilgiler öğretilmektedir.

Eskimolar becerikli, çalışkan ve kendilerine güvenen insanlardır. Arktik Kanadanın tabiî kaynaklarından faydalanıp yaşayabilmeleri için böyle olmaları gerekir. Bugünkü ciddî çalışmalar devam ettiği takdirde bu ülkeden gelecek için iyi haberler beklenebilir.

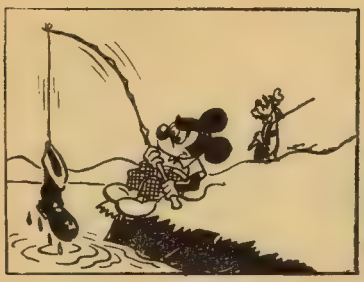
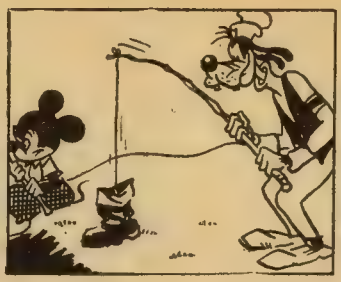
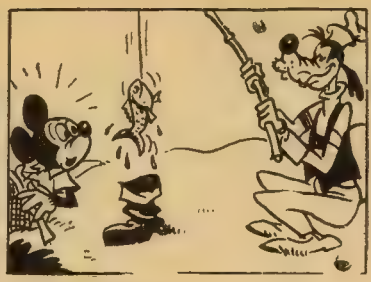

GÜLELİM

GÜLÜNECEK ŞEY DEĞİLMİŞ

Güler — Anneciğim, bugün okuldan dönerken otobüs birden bire fren yapınca bir kız yere yuvarlandı. Otobüste herkes güldü, ama ben hiç gülmedim.

Annesi — Aferin kızım çok iyi etmişsin. O çocuk kimdi, tanıyor muydun?

Güler - Bendim.

★

YAZI MI, TURA MI?

Bir ana okulunda öğretmen çocuklara paraları öğretmek istiyordu. Cebinden bir 25 kuruş çıkarıp gösterdi.

— Bilin bakalım bu ne?

Ön sırada oturan küçük bir çocuk çabucak cevap verdi.

— Tura.

★

Öğretmen — Alfabede «A» dan sonra ne gelir?

Öğrenci — Diğer harfler.

★

Küçük bir çocuk yavaşça babasına sokulup sorar :

— Baba, mürekkep pahalı mıdır?

— Hayır çok ucuz.

— Öyleyse halının üstüne bir şişe mürekkep döktüm diye niçin annem o kadar kızıyor?

★

Adamın biri çok heyecanlı bir sesle itfaiyeye telefon edip bir yerde yangın olduğunu haber vermektedir :

— Yangın var, yangın var!

— Nerede?

— Bizim evde.

— Peki ama, hangi bölgede?

— Mutfakta.

— Anladık, ama oraya nasıl gelelim?

— Canım itfaiye arabalarınız yok mu sizin? Biner gelirsiniz.

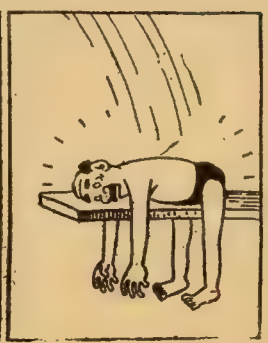

DÖRT ARKADAŞ

BİR kanguru, bir kurbağa, bir çekirge ve bir pire arkadaş olmuşlardı. Bir sabah gezmek için ormana gittiler. Orada türlü oyunlar oynayıp eğlendiler. Akşam üstü evlerine dönme zamanı gelince sabahleyin geçtikleri yolu aradılar, ama bulamadılar. Ne tarafa gideceklerini bilmiyorlardı. Şaşırıp kalmışlardı.

Kanguru güneyi göstererek o tarafa gitmelerini söylüyor, çekirge batıya gidelim diyordu. İçlerinde en akıllı olan pire bir şey söylemiyordu. Annesini özlediği için çok üzüntülüydü. Kanguru:

— Buradan bizim evi görebilseydik ne iyi olurdu, dedi.

Kangurular ormanın kenarında küçük bir evde oturuyorlardı. Üç arkadaşının evleri ise onlarınkine çok yakındı. Kurbağa:

— Kanguru kardeş, niçin durduğun yerde zıplamıyorsun, diye sordu. Eğer ağaçların boyundan daha yükseğe zıplayabilirsen belki sizin evi görebilirsin. O zaman o yöne doğru gider, kolayca evlerimize döneriz.

Kanguru:

— Doğru söylüyorsun, dedi. Durun bakalım, ben zıplıyorum.

Derin bir soluk alıp birkaç defa yerinde az az zıpladıktan sonra var kuvvetiyle bir kere zıpladı. Epeyce yükseğe çıkmıştı, ama ağaçların tepesini geçememişti. «Pat» diye birdenbire yeniden yere düştü.

Ondan sonra kurbağa derin bir soluk alıp zıpladı. O da kendi boyuna göre çok iyi zıplıyordu, ama ağaçların üstünden bakmasına imkân yoktu. Çekirge de o kadar gayret ettiği halde çok yükselemedi. Şimdi sıra pireye gelmişti. Birkaç kere derin derin soluk aldı, zıpladı. Sonra birdenbire durarak kanguruya döndü.

— Aklıma bir şey geldi, dedi. Ben çekirgenin başında oturayım. Çekirge kurbağanın başına çıksın, kurbağa da senin başına. Bu durumda sen var kuvvetinle zıpla. Sen iyice havaya çıktığın zaman yere düşmeye başlamadan önce kurbağa zıplasın. Böylece biz biraz daha yükselmiş oluruz. Kurbağa çıkabileceği en yüksek yere gelince o zaman çekirge atlasın. O havadayken de ben zıplarım. O zaman ağaçlardan daha yükseğe çıkmış olurum. Mutlaka kanguruların evinin damını da görürüm. İnşallah bu şekilde yolumuzu bulabiliriz.

Çekirge pireye:

— Aferin, dedi. İçimizde en akıllımız senmişsin. Çok iyi bir fikir. Gelin arkadaşlar. Pire kardeş, çık bakalım başıma. Ama hiç kıpırdanmadan uslu uslu otur. Yoksa gıdıklanırım.

Pire çekirgenin, çekirge, kurbağanın, kurbağa da kangurunun başına çıktı. Pirenin söylediği gibi hepsi çok dikkatli davranarak tam zamanında zıpladılar. Pire ağaçların tepesine kadar çıkabilmişti.

— Kangurular evini gördüm, diyerek kuzeyi gösterdi.

Bunun üzerine dört arkadaş yola çıktılar. Çok geçmeden kangurular evine geldiler. Kangurunun annesi onlara güzel bir kahvaltı hazırladı ve çocukların macerasını hayranlıkla dinledi.

BİLMECE BULMACA...

BEŞ ÇİÇEK

Bu çiçeğin içinde bildiğiniz (beş) çiçeğin adı yazılı. Yalnız resim yapılırken bir yanlışlık olmuş, çiçek adlarının harfleri karışmış. Bakalım siz harfleri düzene koyup çiçeklerin ne olduğunu okuyabilecek misiniz?

Bu kelebeklerin içinde yalnız iki tanesi birbirinin aynıdır. Bulun bakalım.

Cevabı : 2 ve 6.

İki okçu ok atıyorlar. Biri nişan tahtasının tam ortasına vurmuş. Acaba hangisi? Önce bir tahmin edin. Sonra yolları takip ederek hangi okçunun daha iyi nişan aldığını öğrenin.

ŞEHİRLER VE ANITLAR

Aşağıda yurdumuzdaki bazı anıtlar ve görülmeye değer önemli yerler yazılı. Bir de yanlarına bunların nerelerde bulundukları yazılmış. Yalnız bunların sırası karışmış. Bilgilerinizi yoklıyarak buradaki anıtların ve meşhur yerlerin hangi şehir veya kasabada olduğunu söylemeye çalışın.

1	Pamukkale	Sultanahmet - İstanbul
2	Mevlâna Türbesi	Ankara
3	Kubilây Anıtı	Alanya
4	Dikilitaş	Şişli - İstanbul
5	Anıtkabir	Konya
6	Selimiye Camii	Selçuk - İzmir
7	Hürriyet Anıtı	Edirne
8	Meryem Ananın evi	Menemen - İzmir
9	Nasreddin Hoca Türbesi	Denizli
10	Damlataş Mağarası	Akşehir

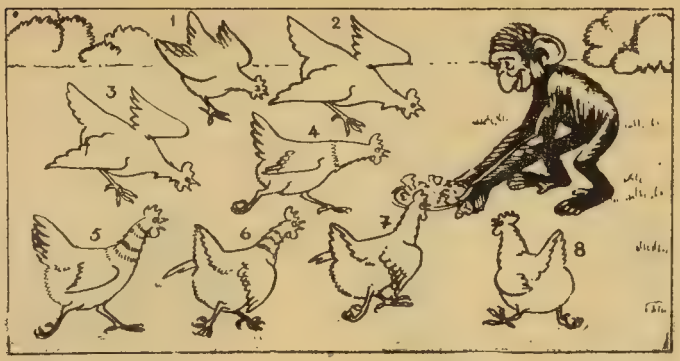

Maymun tavuklara yem veriyor. Birbirine benziyen iki tavuğu bulunuz.

TAÇ

Kendi kendinize süslü bir taç yapmak için başınızın etrafını saracak enlilikte bir karton alın. Bunu önce Şekil 1 deki gibi ortadan ikiye katlayın. Sonra üç kere daha ikiye katlayın (Şekil 2). Şekil 3 de noktalı çizgilerle gösterilen yerlerden kesin. Sonra açıp yuvarlak şekil vererek iki kenarından yapıştırın. Üstüne kıymetli taşlar yerine kırmızı ve yeşil çikolata kâğıtları yapıştırın. Bu tacı bir okul müsameresinde giyebilirsiniz.

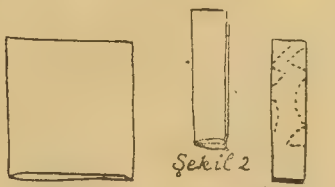

AFRİKALI ÇALIŞKAN KIZLAR

Tanganyika'daki bir ortaokulun kız öğrencileri geçen yıl bilginlere epeyce yardım etmişlerdir. Bu bilginler Afrikalı kadınların günlük işlerini yaparken ne kadar enerji sarf ettiklerini ve buna karşılık ne kadar besin almaları gerektiğini hesaplamak istiyorlardı. Kızların ağızlarına takılan bir âletin ucu sırtlarında taşıdıkları küçük beyaz kutulara bağlanmaktaydı. Günün büyük bir kısmını bunları çıkarmadan iş yapmakla geçirmekteydiler. Başlarının üstünde su dolu kaplar taşıyorlar, fıstıkları dövüp eziyorlar yahut tarlada çalışarak toprağı kazıyorlardı. Bütün bu işleri yaparlarken ağızlarından çıkardıkları nefes sırtlarında taşıdıkları 'respirometre' denilen kutuya gidiyordu. Bu âlet nefesle dışarıya verilen havanın miktarını ölçer. Ayrıca her nefesin bir kısmı buna bağlı olan bir lâstik balonda toplanıyordu.

Bu denemede on altı kız çalıştı. İşlerini dikkatle ve severek yapıyorlardı. Halk da bu maskeli kızları görmeye alışmıştı. İşlerine kimse engel olmuyordu. Belli bir zaman için çalıştıktan sonra respirometreleri lâboratuvara götürüp bilginlere veriyorlardı. Burada lâstik balonlardaki hava cam tüplere boşaltılıyor ve içindeki oksijen, karbon dioksit ve azot gazları ölçülüyordu. Oksijen miktarından bilginler kızların çalışırken ne kadar enerji sarf ettiklerini hesaplıyorlardı.

27 MAYIS

Bazı gün havayı kaplar bulutlar,
Alçalır, alçalır, sema, çatlarsın.
Ya yağsın bir yağmur diye umutlar,
Ya rüzgâr dağıtsın diye patlarsın.

Ömrümüz işte o bulutlu gündü,
Gündüzün üzüntü, gece üzüntü,
Yatağa girersin o zalim örtü,
Uyanır, gündüz de onu sırtlarsın.

Nihayet hürriyet ışığı vurdu,
Kara bulutların akını durdu,
İnsan haklarının ardında ordu,
Artık nefes alır ve rahatlarsın.

Bu sabah milletim, neşeyle uyan,
Bir gerçek olmuştur geceki rüyan,
Ey şimdi sevinçten gülen, ağlayan,
Unutma! Bugünü her yıl kutlarsın.

Ahmet Kutsi TECER

ÖZÜR DİLEME — Bu şiir geçen sayımızda bazı yanlışlıklarla çıkmıştı. Okuyucularımızdan ve değerli şairden özür dileyerek tekrar yayınlıyoruz.

HAYVAN DOSTLARI

İlhan Kafdağlı

Ercüment Duydal

Özcan Davaslıgil

İncilay Başsipahi

Eyüp Ağbal

Aziz Argun

Ziya Gürül

Murat Elçi

İlhami Altınsoy

Yıldırım Kuşçu

İrfan Yalçın

Kadri Girgân

İnci Akalp

Mustafa Doğurur

Zuhal Yıldız

Canan Tanık

Ülker Ergün

İnci Girişken

Levent Özbakkal

Bülent Ulusoy

Canan Yağcı

Sabahattin Girişken

Ünal Güngör

Bülent Başkaya

Ahmet Akan

KARAGÖZ OYNUYORUZ

(Başı 18 sahifede)

ayları dinlenmek aylarıdır. ama, çalışmayı büsbütün durdurmak ayları olmamalıdır. Tatil aylarında, ders kitapları dışında - bütünlemeye kalanlar tabiî başka -, faydalı kitaplar okumak, güzel yazılar yazmak, resim yapmak, ev işlerine yardım etmek, bahçe işleriyle uğraşmak, yani sözün kısası faydalı işler görmek insanı hem dinlendirir, hem de aklını geliştirir.

Onun için Doğan Kardeş size Tatil Yarışmaları hazırlıyor, iyi kitaplar okumanızı, faydalı işler görmenizi, iyi meraklar edinmenizi sağlık veriyor. Tatil aylarını tembellik ayları sayan kardeşler, bilmeden ruhlarını zehirlemektedirler.

Yine bir hayli gevezelik ettik. Ben seni şimdi yalnız bırakayım da, Doğan Kardeşin Tatil Yarışması için güzel bir hikâye düşün bakalım.

Karagözcük — Sözlerinden çok faydalandım babacığım. Teşekkür ederim. «Tabiatta tatil, ölüm demektir» sözünü hiç unutmıyacağım.

Karagöz — Ben de bu işe sevindim. Demek ben de faydalı bir iş gördüm!

★

Tatil Yarışmalarımıza siz de katılın!

★

Tatil yarışmamızın şartlarını 3. sahifemizde okuyun!

Kardeşlerimizin Köşesi

27 MAYIS SABAHI

27 Mayıs sabahı yataktan zıplıyarak kalktım. Hiç bir zaman bu kadar erken uyanmazdım. Radyolar, durmadan İstiklâl marşımızı ve Zafer türküleri çalıyordu. Ne oluyor diye pencereye koştum. 8-10 yaşlarında bir alay çocuk «Ya ya ya, şa şa, Türk Ordusu çok yaşa!» diye boğazları yırtılırcasına bağırıyorlardı.

Memleketimizde yeni bir devir açılmıştı. Vatanı felâkete sürüklemek istiyenlere silâhlı kuvvetlerimiz iyi bir ders vermiş, bizi tekrar hürriyete kavuşturmuştu.

Derken sokaktan bir kaç çocuk daha belirdi. Öteki çocukların yanına geldiler. Aralarında bir şeyler konuştular. Çocuklardan biri onları ikişer ikişer sıraya dizdi. Sonra uçurtma çıtasına kırmızı bir kâğıt yapıştırdılar. Kâğıda ay yıldız çizip bayrak şekline soktular. Çocukların en uzun boylusu bayrağı alıp öne geçti. «Gazi Osman Paşa» marşını söyliyerek köşeyi dönüp kayboldular.

Atatürk çocukları oldukları ne kadar belliydi.

Burhan Şükür

★

ONDÖRT

Ne kadar güzelsin yine bugün de
Ne olur sana erişsem aydede..
Ben, ah ben tam yaşıtım seninle
Beraber on dördümüzde değil miyiz aydede
Bir yıl sonra seni yine seyredeceğim,
Sana doyamadan yattığım gecelerde
O zaman senden büyük mü olacağım
Aydede ?

Aydan İBER

Yeni Okumaya Başlıyan Kardeşler için 8 Grimm Masalı

1 — Pembe Gül ile Al Gül
2 — Rapunzel
3 — Demir Adam
4 — İğ, Mekik ve İğne
5 — Danseden Pabuçlar
6 — Su Perileri
7 — Karga Burunlu Kıral
8 — Üç Dil

Bol resimli, renkli karton kaplı her kitap 100 kuruş. Doğan Kardeş Yayınevine posta pulu gönderilirse derhal yollanır.

KUĞU KUŞLARI

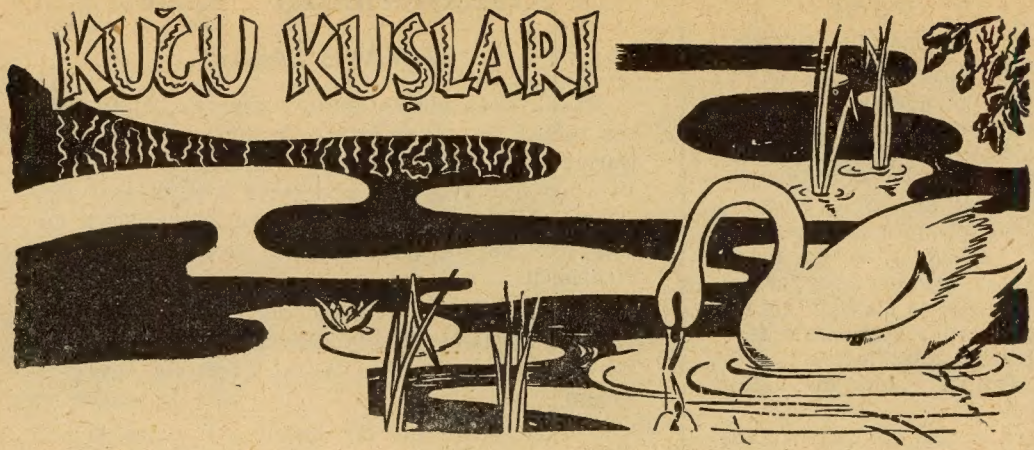

HANS Christian Andersen'in masallarını okuduysanız onun kuğuları çok sevdiğini bilirsiniz. Bu zarif kuşlar birçok masallarında yer alırlar. Meselâ bunların birinde on bir erkek kardeş gün doğarken kuğu kuşu şekline girerler. Bir diğerinde ördeklerin beğenmediği çirkin yavru aslında bir kuğu kuşu olduğunu anlar.

Bilmem hiç kuğu kuşu gördünüz mü? Bu kuşlar durgun bir havuz veya gölde nazlı nazlı yüzerlerken bana daima peri masallarını hatırlatırlar. Uzun boyunlarının tatlı bükûntüsü, kar-beyaz tüylerinin parlaklığı ile onlar gerçekten bir peri kadar güzeldirler.

İngilterede bir zamanlar kuğulara «saray kuşları» derlermiş. Çünkü bunlar saraya, yani kırala aitmiş. Memleket içinde bir kuğu öldüren yahut bir kuğu çalan ya hapsedilirmiş, ya da ağır bir para cezası ödermiş.

Kuğu anne, yuvasını su yakınında bir yere yapar. Bu iş için çevresinde bulduğu otları kullanır. Yavrularını düşmanlarına karşı korumasını bilir. Kanatları çok kuvvetlidir. Yumurtaları epeyce büyüktür. Yeşilimsi gri renklidir. Yumurtalar bulundukları çevreye çok iyi uyarlar. Yavrular yumurtadan çıkıncaya kadar kuğu yuvaları kolay kolay görülmez.

Kuğu yavrusunun ne kadar güzel olduğunu bir bilseniz!.. Annesine çok benzer. Tabii ondan daha küçüktür. Bazan anne kuğu önde, yavruları arkada yavaş yavaş yüzerler. Bazan yavrusunu sırtına bindirir. On, on iki tane kuğunun sırtlarındaki yavrularıyla beraber gölde dolaşmaları gerçekten görülmeye değer hoş bir manzaradır.

Bu kuşlar çoğu zaman sessiz dururlar. Onun için bazı kimseler kuğuların da diğer hayvanlar gibi ses çıkardığını bilmezler. Kuğular sıcak günlerde dalları gölün üstüne sarkan bir ağacın altında toplanıp konuşurlar. Oldukça korkak hayvanlardır. Çok yakınlarına giderseniz içlerinden bir tanesi bir ses çıkararak diğerlerine kaçmalarını haber verir. O anda hepsi birden yüzerek uzaklaşırlar.

Memleketimizin birçok yerlerinde bu kuşlardan vardır. Ama onlara en çok rastlanan, en çok değer verilen memleket İngilteredir. Bu hayvanlar yaz kış büyük parklardaki göllerde, havuzlarda yüzerler. Bu kuğular kendilerini seyretmeye gelen insanlara çok alışmışlardır. Yem verilince hemen gelip kaparlar.

En marifetli kuğular İngilterede Welles denilen bir yerde yaşayanlarmış. Buranın piskoposu eskiden kalma bir şatoda otururmuş. Şatonun etrafında çepeçevre bir hendek varmış. Bunun üstünden geçen bir köprüyle şatoya girilirmiş. (Orta çağlarda Avrupada şatoları düşmanlara karşı kolayca savunabilmek için bu şekilde yaparlardı.) Filmlerde gördüğümüz, tarihî hikâyelerde okuduğumuz böyle bir çevre içinde şatonun etrafındaki hendekte kuğuların yüzdüğü hiç aklınıza gelir miydi? Bu kuğular şatoyu kim bilir nasıl süslerler! Ayrıca bir de insanı hayrete düşüren marifetleri varmış. Karınları acıkınca şatonun penceresinden hendeğe doğru sarkan bir ipi çekiyorlarmış. İp çekilince şatonun içinde bir zil çalıyor, bunun üzerine uşaklar pencereden suya ekmek parçaları atıyorlarmış. Söylendiğine göre çok zaman önce bir piskoposun kızı kuğulara zili çalmasını öğretmiş. O zamandan beri bu asîl kuşlar büyük konaklarda, saraylarda olduğu gibi yemek çanı çalmadan sofra başına oturamıyorlarmış.

★

Doğan Kardeş'in her ay aksamadan evinize gelmesini istiyorsanız abonenizi bitmeden bir ay önce yenileyin! Doğan Kardeş'in yıllık ucuz abonesi yine 10 liradır.

AVCI DAYININ MACERALARI

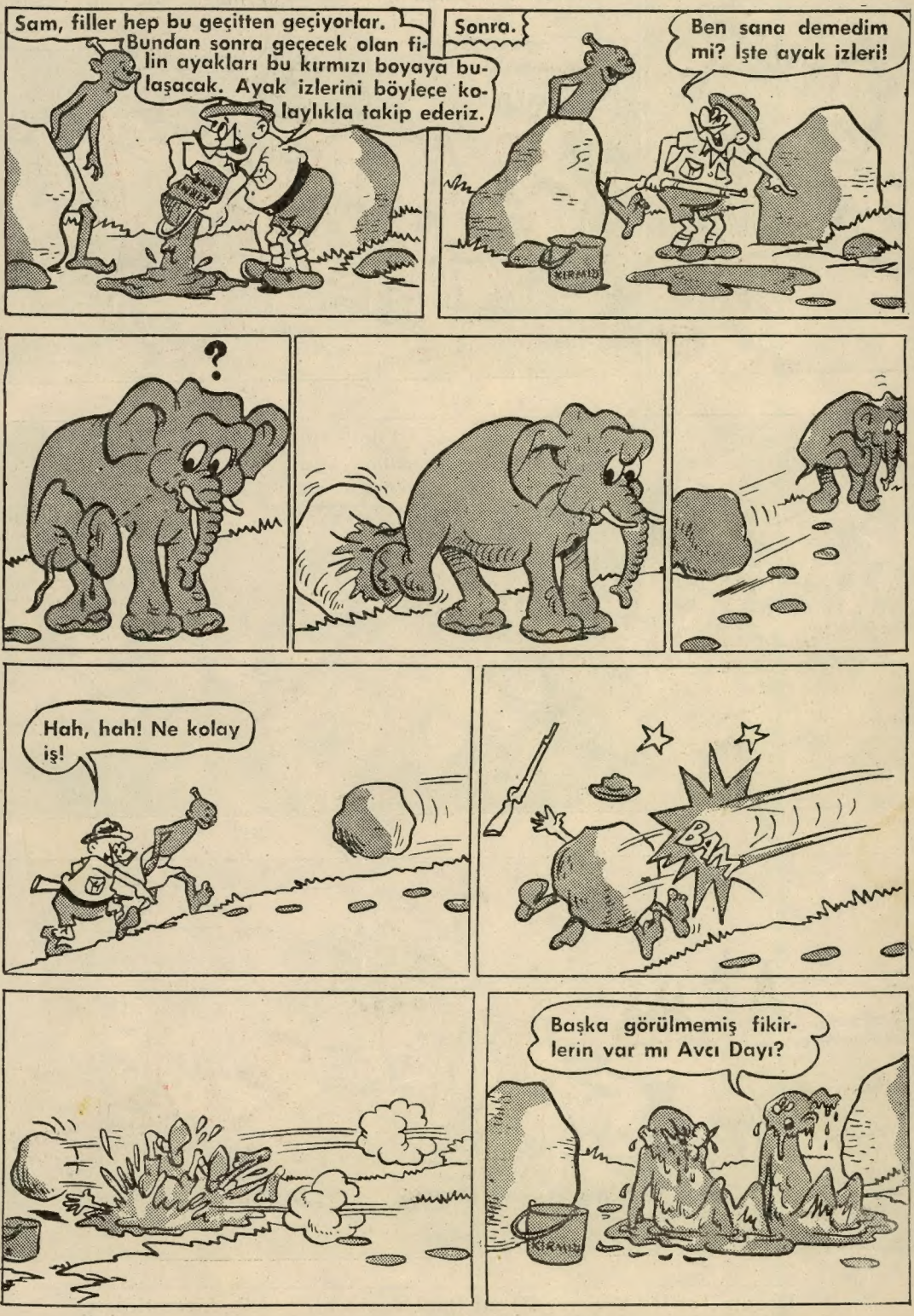

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.